

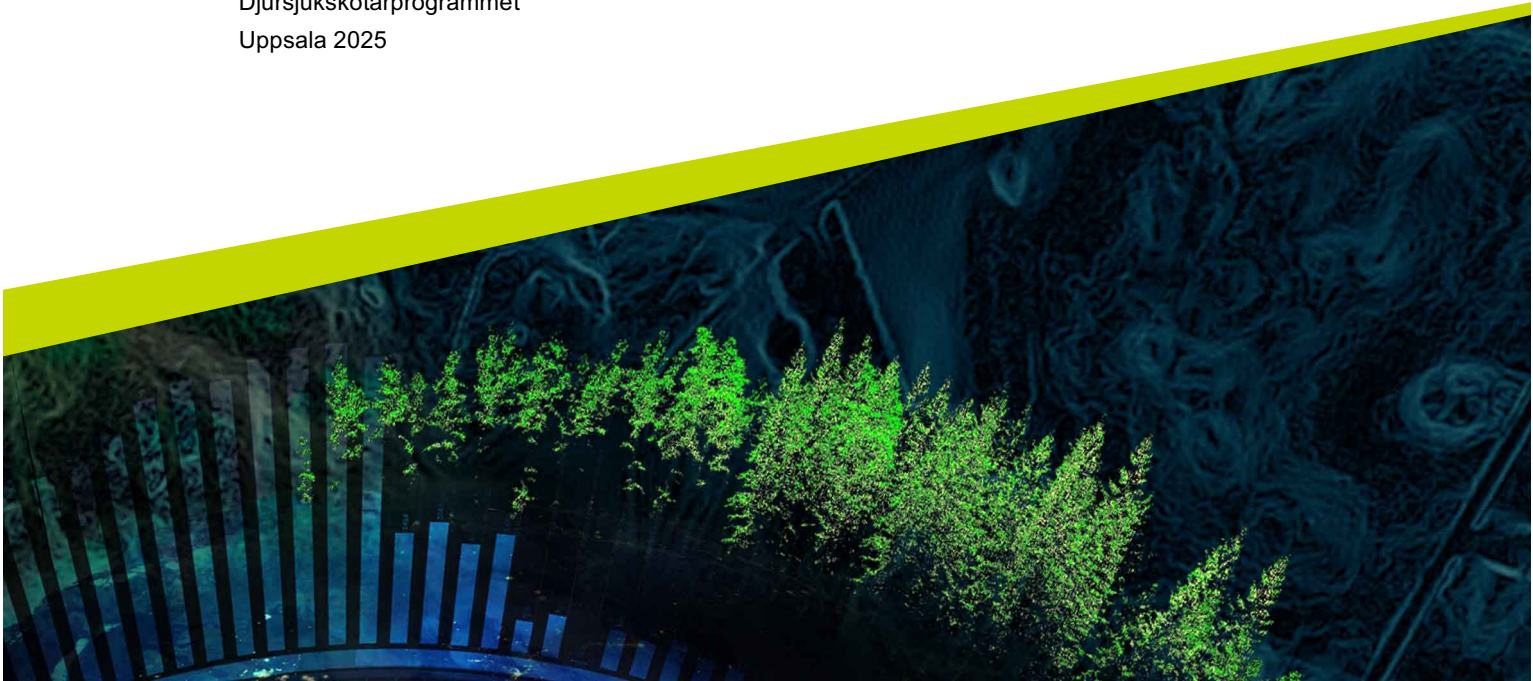

Den psykosociala hälsan hos legitimerade djursjukskötare

En enkätstudie om emotionellt belastande arbetsuppgifter

Hanna Karlsson & Linnéa Lindfors

Examensarbete/Självständigt arbete • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Fakulteten för veterinärmedicin och husdjurvetenskap
Djursjukskötarprogrammet
Uppsala 2025

Den psykosociala hälsan hos legitimerade djursjukskötare. En enkätstudie om emotionellt belastande arbetsuppgifter

The psychosocial health of veterinary nurses. A survey study on the impact of emotionally demanding work tasks

Hanna Karlsson & Linnéa Lindfors

Handledare: Malin Wolters, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen för kliniska vetenskaper
Examinator: Ann Hammarberg, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för kliniska vetenskaper

Omfattning: 15 hp
Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2E
Kurstitel: Självständigt arbete i djuromvårdnad
Kurskod: EX0994
Program/utbildning: Djursjukskötarprogrammet
Kursansvarig inst.: Institutionen för kliniska vetenskaper
Utgivningsort: Uppsala
Utgivningsår: 2025
Upphovsrätt: Alla bilder används med upphovspersonens tillstånd.

Nyckelord: arbetsbelastning, arbetsrelaterad stress, avlivning, djursjukvård, emotionell belastning, empati, empatitrötthet, moralisk stress, psykisk belastning, stöd från arbetsplatsen, utmattning

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för kliniska vetenskaper
Djuromvårdnad

Sammanfattning

Kunskapen om hur svenska leg. djursjukskötares psykosociala hälsa i arbetslivet påverkas av emotionellt belastande uppgifter är relativt outforskat. Arbetsuppgifter som kan uppfattas som emotionellt belastande inkluderar avlivning och hantering av svårt sjuka djur. I detta kandidatarbete utformades en enkät där leg. djursjukskötare fick svara på frågor om sin psykosociala hälsa utifrån fyra delar: arbetslivserfarenhet, arbetsbelastning, emotionell belastning och avlivning. Enkäten delades i två Facebookgrupper som riktade sig mot leg. djursjukskötare. Arbetet bestod även av en litteraturgenomgång av tidigare studier. Enkäten riktade sig enbart till kliniskt aktiva leg. djursjukskötare och var tillgänglig för svar i två veckor. Resultatet baserades på 177 fullständiga enkätsvar. Förväntningarna var att det skulle finnas ett samband mellan hög arbetsbelastning och minskad nöjdhet med yrkesval, men något sådant samband kunde inte påvisas. Studien visade att respondenterna generellt var nöjda med sitt val av yrke, där de som arbetat i 0 - 1 år och de med över 21 års erfarenhet var nöjdast. Det fanns dock vissa som var missnöjda med sitt yrkesval, där de som arbetat i 5 - 10 år var mest framträdande. De främsta orsakerna till missnöjdhet var hög arbetsbelastning, dålig arbetsmiljö samt dåliga utvecklingsmöjligheter. En övervägande del av respondenterna upplevde hög arbetsbelastning. Orsakerna bakom den höga arbetsbelastningen var bland annat personalbrist och dålig struktur i fördelningen av arbetsuppgifter. Majoriteten av respondenterna upplevde arbetsrelaterad stress utanför arbetstid samt upplevde symtom på utmattningssyndrom och empatitrötthet kopplat till arbete. Detta kan potentiellt leda till försämrad psykosocial hälsa.

Nyckelord: arbetsbelastning, arbetsrelaterad stress, avlivning, djursjukvård, emotionell belastning, empati, empatitrötthet, moralisk stress, psykisk belastning, stöd från arbetsplatsen, utmattning

Abstract

The knowledge of how the psychosocial health of veterinary nurses in Sweden is affected by emotionally demanding tasks is relatively unknown. Tasks that may be perceived as emotionally demanding include euthanasia and caring for severely sick animals. In this study, a survey was conducted where veterinary nurses in Sweden were asked about their psychosocial health from four aspects: work life, workload, emotional strain and euthanasia. The survey was distributed in two Facebook groups targeted towards veterinary nurses. The survey was exclusively targeted towards clinically active veterinary nurses, and it was available for answers for two weeks. The result of the study is based on 177 completed survey answers. There was an expectation that there would be a correlation between a high workload and dissatisfaction with choice of profession, but no such correlation was found. The study found that the respondents were overall content with their choice of profession, where those who had worked for 0-1 years and those with over 21 years of experience were most content. However, some respondents were dissatisfied with their profession, most notably those who had worked for 5-10 years. The main reasons for dissatisfaction were a high workload, bad work environment and limited opportunities for development within the field. A majority of respondents reported experiencing a high workload. Reasons behind this were staff shortages and an unfair distribution of tasks. Only 5% stated they never experienced work related stress outside of working hours, while 95% stated that they had. Results of the survey indicated that the majority of the respondents experienced symptoms related to their occupation potentially resulting in impaired psychosocial health.

Keywords: animal health care, burnout, compassion fatigue, emotional strain, empathy, euthanasia, moral stress, occupational strain, occupational stress, psychological load, social support at work

Innehållsförteckning

Figurförteckning	8
1. Inledning	9
1.1 Syfte	10
1.2 Frågeställningar	10
2. Bakgrund	11
2.1 Psykosocial hälsa	11
2.1.1 Psykosociala risker	11
2.1.2 Utmattningssyndrom och stress	12
2.1.3 Moralisk stress	13
2.1.4 Empati	13
2.1.5 Empatitrötthet	14
2.2 Emotionell belastning	15
2.2.1 Psykisk belastning	15
2.2.2 Kommunikation	15
2.2.3 Hantering av svårt sjuka djur	16
2.2.4 Avlivning	16
2.3 Arbetsbelastning och arbetsmiljö	17
2.3.1 Utökade arbetsuppgifter	17
2.3.2 Stöd från arbetsplatsen	18
3. Material och metod	19
3.1 Litteraturgenomgång	19
3.2 Enkätstudie	19
3.2.1 Kriterier, omfattning och avgränsningar	19
3.3 Databearbetning	20
4. Resultat	21
4.1 Arbetsliv	21
4.2 Arbetsbelastning	24
4.3 Emotionell belastning	25
4.4 Avlivning	29
5. Diskussion	32
5.1 Metoddiskussion	32
5.2 Resultatdiskussion	34
5.2.1 Påverkan på den psykosociala hälsan av arbetslivserfarenhet, arbetsbelastning och stress	35
5.2.2 Emotionell belastning vid omvårdnaden av svårt sjuka djur	36
5.2.3 Påverkan på den psykosociala hälsan vid utförandet av avlivning	37
5.2.4 Stöd på arbetsplatsen	38

6. Konklusion.....	39
Referenser.....	40
Tack! 45	
Bilaga 1.....	46

Figurförteckning

Figur 1 beskriver hur länge respondenterna arbetat som kliniskt verksamma leg. djursjukskötare	21
Figur 2 visar hur nöjd respondenterna i varje grupp var med sitt yrkesval	22
Figur 3 anger varför respondenterna inte kände sig nöjd med sitt yrkesval	23
Figur 4 visar hur respondenterna svarade på om de fick möjlighet att välja igen skulle de återigen välja samma yrke	23
Figur 5 beskriver respondenternas upplevda arbetsbelastningen	24
Figur 6 beskriver respondenternas upplevda orsak till hög arbetsbelastning	24
Figur 7 visar hur ofta respondenterna upplevde emotionell belastning vid hantering av svårt sjuka djur	25
Figur 8 visar hur respondenterna upplever att det är emotionellt belastande att hantera svårt sjuka djur i relation till de symtom de upplevt kopplat till arbetet	26
Figur 9 visar i procent hur väl respondenten tyckte att det fanns stöd på arbetsplatsen efter emotionellt betalande arbetsuppgifter	27
Figur 10 visar hur stor andel av respondenterna som anser att det fanns stöd att tillgå på arbetsplatsen i relation till den upplevda belastningen	27
Figur 11 visar hur väl respondenten ansåg att stödet från arbetsplatsen var tillräckligt	28
Figur 12 visar var respondenten ansåg att stödet från arbetsplatsen kom från	28
Figur 13 redovisar hur stor andel i procent av respondenterna som utförde avlivningar samt hur ofta	29
Figur 14 visar hur respondenterna svarade på känslan efter utförd avlivning i förhållande till hur ofta de utför avlivningar	30
Figur 15 beskriver respondenternas upplevda arbetsbelastning i relation till hur ofta respondenten utför avlivningar	31

1. Inledning

Psykosocial hälsa avser interaktionen mellan psykiska och sociala faktorer som påverkar en individs välbefinnande. Arbetet för att främja psykosocial hälsa har blivit en viktig del av djurens hälso- och sjukvård eftersom djurhälsopersonal utsätts för många olika stressfaktorer på arbetet (Foote 2020). Personer som väljer en karriär inom djurens hälso- och sjukvård drivs ofta av kärleken för och viljan att vårda djur (White et al. 2021). Dessa individer uppvisar en hög grad av empati, vilket ytterligare ökar risken för negativa konsekvenser för deras psykosociala hälsa (Lloyd & Campell 2017).

All litteratur som använts i detta arbete är från andra länder. Det kan därför skilja sig mellan yrkesrollerna i arbetsuppgifter jämfört med Sverige. I litteraturen benämns yrket som "veterinary nurse" och kommer genom hela detta arbete därmed att benämnas på samma sätt för att förtydliga skillnader i yrket mellan olika länder.

Kliniskt verksamma leg. djursjukskötare utsätts för hög emotionell belastning i sin yrkesroll. Det kan leda till utmattningssyndrom och följaktligen öka risken för suicidtankar (Wallace 2017). Utmattningssyndrom hos en enskild individ kan dessutom leda till ökad frånvaro från arbetet och försämrad kvalitet på det utförda arbetet, vilket kan få negativ påverkan på omvårdnaden av patienter (Lloyd & Campion 2017). Hayes et al. (2020) utförde en tvärsnittsstudie om utmattningssyndrom och arbetsrelaterad stress hos "veterinary nurses" i USA. Studien visade en association mellan utmattningssyndrom och ökad förekomst av medicinska misstag och en vilja att byta karriär. Vidare menade Hayes et al. (2020) att utmattningssyndrom hade negativa konsekvenser för kvaliteten på vården och ökade personalkostnaderna för djurklinikerna.

Under litteraturgenomgången uppmärksammades en begränsning på forskning om den psykosociala hälsan bland leg. djursjukskötare i Sverige. Det finns däremot ett flertal studier som har genomförts inom samma ämne hos leg. sjuksköterskor inom humanvården (Choe et al. 2015; Bujacz et al. 2021). Eftersom yrkesrollerna liknar varandra går en del resultat att applicera även på leg. djursjukskötare. Hög arbetsbelastning och avsaknad av socialt stöd visade på högre förekomst av negativ inverkan på den psykosociala hälsa hos leg. sjuksköterskor (Bujacz et al. 2021). Studien av Choe et al. (2015) visade på att leg. sjuksköterskor kände moralisk stress vid hög arbetsbelastning. Utbildningar inom djurens hälso- och sjukvård lägger ofta stor vikt vid att undvika fysiska skador vid arbetet, som bett och vassa föremål, men det saknas utbildning kring psykisk ohälsa och hur individer påverkas av att arbeta med och ta hand om sjuka djur (Van Hooser et al. 2021).

Författarna av föreliggande studie har tolkat definitionen av emotionell belastning på följande sätt; att vara med om att se ett djur lida, eller inte kunna rädda dem trots deras bästa ansträngningar kan påverka en individs välmående och leda till stress, oro och/eller empatitrötthet. Detta arbete skrivs som ett kandidatarbete inom djurumvårdnad. Avsikten är att öka förståelsen för hur den psykosociala hälsan hos leg. djursjukskötare påverkas av emotionellt belastande arbetsuppgifter, som

avlivning och behandling av svårt sjuka djur. Studien undersöker även upplevelsen av arbetsbelastning och förekomst av stress på arbetsplatsen, samt om stöd finns att tillgå efter emotionellt belastande situationer.

1.1 Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka hur leg. djursjukskötares psykosociala hälsa påverkas av emotionellt belastande arbetsuppgifter, som avlivning och hantering av svårt sjuka djur.

1.2 Frågeställningar

- I vilken utsträckning upplever leg. djursjukskötare emotionell belastning i samband med omvårdnad av svårt sjuka djur?
- Hur påverkas leg. djursjukskötares psykosociala hälsa av att avliva djur?
- Hur påverkar arbetsbelastning och stress den psykosociala hälsan hos leg. djursjukskötare och finns det stöd att tillgå från arbetsplatsen eller kollegor efter emotionellt belastande situationer?

2. Bakgrund

Bland yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande hade leg. djursjukskötare en av de högsta förekomsterna av sjukfall och medelantal sjukskrivningsdagar var ett av de längre (Försäkringskassan 2025).

2.1 Psykosocial hälsa

Psykosocial hälsa innefattar fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande (Eiro-Orosa 2020). Enligt Folkhälsomyndigheten (2024) handlar psykiskt välbefinnande om att en individ trivs och känner mening med livet. Socialt välbefinnande handlar om att vara tillfredsställd med sina sociala relationer, vilket kan vara på arbetet, skolan eller privat (Folkhälsomyndigheten 2024).

Myndigheten för arbetsmiljökunskap (2020) definierar att med begreppet psykosocial “avses ett förhållningssätt där individer samtidigt förstås ur både psykologiskt och socialt perspektiv”. Vidare förklarar myndigheten för arbetsmiljökunskap (2020) att individer agerar olika i ett socialt sammanhang, exempelvis en arbetsplats, beroende på deras tidigare erfarenheter och psykologiska förutsättningar. Den psykosociala arbetsmiljön utformas i relation till arbetsplatsen, arbetsuppgifterna, relationen mellan kollegor och en individs psykologiska förutsättning. Myndigheten för arbetsmiljökunskap (2020) utförde en systematisk litteraturoversikt som granskade korrelationen mellan psykosociala arbetsmiljöfaktorer och risken för en individ att drabbas av psykisk ohälsa eller sjukdom. Rapporten visade att det finns fungerande system för att upptäcka psykisk ohälsa på en arbetsplats, men att det saknas metoder för att upptäcka när en individ mår psykiskt bra och har en god arbetsförmåga. Vidare menar de att frånvaro av psykisk sjukdom inte är densamma som att den fysiska, psykiska och sociala funktionen på en arbetsplats fungerar optimalt (Myndigheten för arbetsmiljökunskap 2020).

2.1.1 Psykosociala risker

Den psykosociala hälsan på arbetet påverkas negativt av hög arbetsbelastning, en osäkerhet i yrkesrollen, bristande inverkan på arbetet och brist på stöd från ledning eller kollegor (EU-OSHA u.å). Detta benämns som psykosociala risker i detta arbete. Enligt EU-OSHA (u.å) kan psykosociala risker resultera i arbetsrelaterad stress, utmattningssyndrom och depression. Bujacz et al. (2021) utförde en studie på svenska leg. sjuksköterskor som fokuserade på sambandet mellan psykosociala risker, skiftarbete, utmattningssyndrom och sömnstörningar. Studien visade att psykosociala risker i arbetet var mindre för leg. sjuksköterskor som arbetat i 11 - 15 år. De som hade högst psykosociala risker på arbetet var de som upplevde hög arbetsbelastning och dålig tillgång till stöd på arbetet, oftast de som arbetade skift (Bujacz et al. 2021). Black et al. (2011) genomförde en studie på “veterinary nurses” i Australien som undersökte vilka arbetsmiljöfaktorer som var skadliga för välbefinnandet på arbetsplatsen och vilka aspekter som kunde minska arbetsrelaterad stress. Resultatet av studien liknade det Bujacz et al. (2021) fick för leg.

sjuksköterskor inom humanvården, där hög arbetsbelastning och dålig tillgång till stöd var det som påverkade välmåendet på arbetet mest.

2.1.2 Utmattningsyndrom och stress

Stress är en naturlig kroppsreaktion som tillför extra energi eller ger ökad uppmärksamhet. Det kan bland annat orsakas av att utsättas för hög press, förlust av kontroll, tidsbrist att utföra en arbetsuppgift eller för lite att göra utan att själv valt det (1177 2023a). Folkhälsomyndigheten (2022) beskriver att stress även kan orsakas av oro över exempelvis ekonomi eller upplevda sociala krav. Det som ger upphov till stress behöver inte vara något negativt. Även om det som orsakar stress i grunden kan vara något glädjefyllt, kan brist på återhämtning leda till negativa symtom (Folkhälsomyndigheten 2022). Vidare redogör Folkhälsomyndigheten (2022) för att det som upplevs som stressigt är individuellt. För mycket stress under lång tid kombinerat med för lite återhämtning kan leda till utmattningsyndrom. Det innebär att en person får flera kroppsliga och fysiska besvär som ett resultat av hög psykisk belastning eller långvarig stress (1177 2023a). När en person drabbats av utmattningsyndrom kan den personen bli mer cynisk och uppleva att den presterar sämre på arbetet (Lloyd & Campion 2017).

Vanliga symtom på utmattningsyndrom beskrivet av 1177 (2023b) inkluderar:

- Sömnproblem
- En trötthet som inte går över av vila
- Oro
- Nedstämdhet
- Ångest
- Dålig koncentrationsförmåga
- Magbesvär
- Ljudkänslighet
- Hjärtklappning

Ytterligare symtom som beskrivits i relation till utmattningsyndrom är emotionell utmattningsyndrom, avpersonalisering och en låg känsla av personlig prestation (Hayes et al. 2020). För att diagnosen utmattningsyndrom ska kunna ställas behöver personen varit utsatt för hög stress i minst sex månader, samt upplevt flera av symtomen ovan i minst två veckor (1177 2023b). Återhämtning kan göra att symtomen avtar.

Bakker et al. (2005) utförde en studie på leg. sjuksköterskor i 12 europeiska länder på 80 olika intensivvårdsavdelningen inom humanvården. I studien påvisades att symtom på utmattningsyndrom överfördes mellan leg. sjuksköterskor inom en arbetsplats. Detta kunde ske omedvetet genom kroppsspråk som visade på känslor av utmattningsyndrom och trötthet, eller medvetet genom att diskutera patienter där attityder och känslor kan ha överförts till kollegor. I en annan studie av Smith (2016), där syftet var att fastställa riskfaktorer för empatitrötthet visade resultatet att personer som arbetat mellan 5 - 10 år i högre utsträckning riskerade att drabbas av utmattningsyndrom. Hayes et al. (2020) utförde en studie i USA och Kanada på

“veterinary nurses”. Syftet med studien var att undersöka relationen mellan utmattningssyndrom och självrapporterade medicinska misstag, depression och resiliens hos “veterinary nurses”. Resiliens beskrivs av Svenska akademins ordböcker (2015) som förmågan att återhämta sig och stå emot påfrestningar. Studien använde sig främst av tre symtom på utmattningssyndrom: emotionell utmattning, avpersonalisering och en låg känsla av personlig prestation. De såg en relation mellan samtliga kännetecken och att leg. djursjukskötare självskattade många utförda medicinska misstag, en vilja att byta karriär, låg resiliens och hög depressivitet. Nivåerna av alla tre kännetecken för utmattningssyndrom var högre hos “veterinary nurses” än vad som rapporterades i en samtida studie som utfördes på leg. traumasjuksköterskor arbetandes på ett sjukhus inom hälso- och sjukvården (Hayes et al. 2020).

2.1.3 Moralisk stress

Rollin (2011) definierar moralisk stress som en typ av stress som uppstår vid etiska dilemman. Enligt Kipperman et al. (2018) uppstår moralisk stress när en konflikt mellan individens etiska värderingar, yrkets förväntningar och verklighet inträffar. Det är en stress som inte lindras med vanliga metoder för stresshantering och drabbar främst personer inom yrken som riktar sig mot att främja djurs välbefinnande (Rollin 2011). Vidare menar Rollin (2011) att de som söker sig till ett yrke inom djurens hälso- och sjukvård gör det av kärlek för djur och en vilja att främja djurs välbefinnande. Ett etiskt dilemma som kan orsaka moralisk stress kan därför uppstå vid avlivning av friska djur eller djur med goda prognoser (Rollin 2011). I en studie av Foote (2023) visade det sig att “veterinary nurses” oftare kände moralisk stress i situationer där de begärdes tillhandahålla vård för fler patienter än vad som klarades av. En annan studie visade att leg. veterinärer med mindre erfarenhet oftare stötte på etiska dilemman som leder till moralisk stress jämfört med mer erfarna leg. veterinärer, vilket påverkade den psykosociala hälsan negativt (Kipperman et al. 2018). Vidare såg Kipperman et al. (2018) att majoriteten av respondenterna angav moralisk stress som den främsta orsaken bakom arbetsrelaterad stress.

2.1.4 Empati

Nationalencyklopedin (u.å) definierar empati som “förmåga att uppfatta och uppleva en annan människas känslor”. Empatin är uppdelad i två delar. Den första är att påvisa en känsla hos någon annan, den andra är att erfara den som ens egen känsla (Nationalencyklopedin u.å). Människor kan även känna empati för djur. En studie av Taylor och Signal (2005) visade att människor som lättare känner empati för andra människor, har lättare att känna empati för djur. Studien visade att de som hade egna sällskapsdjur visade högre empati för djur (Taylor & Signal 2005). Enligt Serpell (2004) känner människor mer empati för sällskapsdjur som hund och djur som liknar människor. Vidare beskrev Serpell (2004) att det finns två primära aspekter som avgör en individs inställning mot djur. Dessa är affekt och nytta. Affect är individens känslomässiga inställning mot djur, medan nytta beskriver personens syn på ett djurs instrumentella värde (Serpell 2004). Dessa aspekter påverkas även av individens kultur, personliga erfarenheter och djurets attribut (Serpell 2004). Inom humanvården anses empati och fördomsfrihet vara viktiga

grundstenar i en effektiv relation mellan leg. sjuksköterska och patient (Mirzaei Magshud et al. 2020). Vidare menar Mirzaei Magshud et al. (2020) att empati kan ses som en föregångare till genuin omtänksamhet.

2.1.5 Empatitrötthet

White et al. (2021) beskriver att individer som väljer ett yrke inom djurens hälso- och sjukvård ofta upplever en djup känslomässig förbindelse till djur och deras välbefinnande. Vidare menar författarna att arbetet inom djurens hälso- och sjukvård kan kräva mycket engagemang av en individ, vilket kan leda till utmattningssyndrom eller empatitrötthet (White et al. 2021). Svensk MeSH (u.å) definierar empatitrötthet som en "stressrespons som uppstår hos individer i vårdgivande yrken". Individer som lätt känner empati för andra letar sig i högre grad till vårdgivande yrken, det är även dessa personer som löper störst risk för att drabbas av empatitrötthet (Yoder 2010). Vidare beskriver Yoder (2010) att genom daglig exponering av att bemöta och hjälpa patienter eller djurägare som lider, kan empatin och medkänslan gradvis minska. Enligt Lloyd och Campell (2017) liknar symtomen vid empatitrötthet de vid utmattningssyndrom. Individen kan bli mer cynisk, visa bristande medlidande mot patienter och bli mindre social, både på arbetet och privat. Foote (2020) beskrev att den mest framträdande skillnaden mellan utmattningssyndrom och empatitrötthet är att vid empatitrötthet har individen en kraftigt reducerad förmåga att känna empati. Det kan vara empati för patienter, kollegor, till och med familjemedlemmar och vänner. Riskfaktorer för empatitrötthet är hög empati och känslomässig sårbarhet samt tidigare eller pågående trauma (Foote 2020). Att ofta utsättas för moralisk stress, trauma och avlivningar kan leda till ökad empatitrötthet (Foote 2020). Enligt Ganeti et al. (2025) har individer med längre arbetslivserfarenhet mindre tendens att drabbas av empatitrötthet. Resultatet kan bero på att individer som har arbetat längre i sin yrkesroll besitter utvecklad praktisk kompetens, kunskap och har högre resiliens (Ganeti et al. 2025 se García-Martín et al. 2021).

Bemister-bourret och Tawfik (2023) utförde en intervjustudie om empatitrötthet på anställda vid Toronto Zoo i Kanada. Informanterna i studien beskrev vikten av att bygga upp och upprätthålla förtroenden med kollegor, men även med djuren de ansvarade för. Samtliga informanter uttryckte att de var mycket fästa vid djuren de arbetade med. Det som orsakade empatitrötthet var bland annat personalbrist och en för hög arbetsbelastning eftersom många upplevde att de inte kunde ge djuren de ansvarade för tillräcklig omvårdnad och berikning (Bemister-bourret & Tawfik 2023). Flera informanter rapporterade att de slutat med aktiviteter som tidigare skänkt dem glädje samt fått svårare att fokusera på arbetet och hemma som en följd av empatitrötthet.

I en tidigare enkätundersökning av Harvey och Cameron (2020) på "veterinary nurses" på Nya Zeeland där 82 % av respondenterna svarade att de upplevde empatitrötthet som ett resultat av sitt arbete. Studien visade även att en låg andel av de som upplevde empatitrötthet sökt professionell hjälp (Harvey & Cameron 2020). Vidare beskriver Foote (2020) att genom minskad arbetsbelastning och utvecklade strukturer på arbetet i kombination med god kommunikation kan risken för

empatitrötthet minska. För att motarbeta empatitrötthet är det viktigt att arbetsplatser erbjuder möjligheter för personalen att prata om situationer de upplevt som påfrestande. Detta kan bland annat göras genom att erbjuda samtalsstöd (Lloyd & Campell 2017).

2.2 Emotionell belastning

Emotionell belastning beskrivs av fackförbundet Pro (2024) som en upplevd återkommande stress eller börda med känsla av belastning. En typ av emotionell belastning som kan förekomma på en arbetsplats kallas emotionella arbetskrav. Det orsakas av känsloladdade interaktioner mellan kunder och anställda (Heuven et al. 2006). Vidare menar Heuven et al. (2006) att en inre konflikt sker i mötet mellan känslorna en individ har och vilka känslor som förväntas visas. Emotionella arbetskrav kan också vara positivt. Det kan öka engagemanget hos anställda eftersom det utvecklar känslomässig intelligens och tillför positiva möten mellan kunder och anställda (Heuven et al. 2006).

Leg. djursjukskötare och övrig djurhälsopersonal har anmälningsplikt. De djur som inte hålls eller sköts enligt Djurskyddslagen, kap. 8 § 18 Anmälan om vanvård, måste anmälas till Länsstyrelsen (SFS 2018:1192). Det finns bristande forskning på hur leg. djursjukskötare hanterar djurskyddsfall, men det finns studier inom veterinäryrket. Williams et al. (2022) utförde en enkätstudie på leg. veterinärer i Storbritannien där syftet var att undersöka hur hantering av djurskyddsfall påverkar den psykosociala hälsan. Studien visade att hantering av djurskyddsfall leder till arbetsrelaterad stress och de leg. veterinärer som ofta hanterade dessa fall i högre grad visade empatitrötthet. Att upptäcka och diagnostisera djurmisshandel är det mest utmanade vid kliniskt arbete (Arkow et al. 2011). Det är tidskrävande, emotionellt krävande och kan även begära en viss grad av mod (Arkow 2015).

2.2.1 Psykisk belastning

En individs upplevelse av psykisk belastning på arbetsplatsen påverkas av intensiteten, mängden och variationen av arbetsuppgifter (Gosselin et al. 2016). I arbetsmiljölagen kap. 2 § 1 (SFS 1977:1160) står det beskrivet att arbetsuppgifter ska anpassas så att personalen inte utsätts för psykiska belastningar som kan medföra ohälsa. Höga krav från arbetsgivaren eller individen, tekniskt svåra eller monotona arbetsuppgifter och tidspress är faktorer som påverkar den psykiska belastningen (Arbetsmiljöverket 2025). Fortsatt förklarar Arbetsmiljöverket (2025) att psykisk belastning kan ge fysiska besvär som exempelvis muskelspänningar. Värt att notera är att en individ kan leva med psykisk ohälsa och fortfarande uppleva psykiskt välbefinnande (Folkhälsomyndigheten 2024).

2.2.2 Kommunikation

Att ge stöd till djurägare i emotionellt belastande situationer är en viktig uppgift som leg. djursjukskötare har. Enligt Shaw och Lagoni (2007) är det viktigt att information framförs så att djurägarens oro och känslor får stöd. Vid dålig kommunikation kan djurägarens sorg kompliceras och djurägarens medgörlighet

försämrats, vilket kan leda till ökad emotionell belastning hos den leg. djursjukskötaren (Shaw & Lagoni 2007). God kommunikation kan främja psykosocial hälsa hos djurhälsopersonal eftersom informationen oftast godtas bättre och inga missförstånd uppstår (Nickels & Feeley 2018).

2.2.3 Hantering av svårt sjuka djur

Det blir allt vanligare att djurägare väljer att lägga in sina husdjur för vård, vilket för en "veterinary nurse" kan resultera i nära relationer till patienten och deras familj (Smith 2016). Många djurägare ser även deras husdjur som älskade familjemedlemmar vilket innebär att förväntningarna på vården ökar (Lovell & Lee 2013). Vidare menar Lovell och Lee (2013) att det inte är en lätt uppgift för en "veterinary nurse" att vara involverad i vården av djuret med känslor från djurägare. För att minska risken för empatitrötthet och utbrändhet krävs goda kommunikationsfärdigheter för att kunna ge stöd och tid till djurägarna (Lovell & Lee 2013).

I en studie intervjuades terapeuter inom humanvården i USA som hanterat patienter som genomgått en traumatisk upplevelse. Resultaten visade på att professioner inom vårdgivande yrken där de exponeras för lidande kan påverka välbefinnande och empati hos individen (Killian 2008). I humanvården beskrivs det att leg. sjuksköterskor har stor risk att utveckla empatitrötthet då de ständigt exponeras för lidande (Ganeti et al. 2025). Det framhålls även att empatitrötthet kan orsakas sekundärt av sympati för patientens upplevelser av skadan, snarare än patientens skada i sig. I en tvärsnittsstudie av Deacon och Brough (2017) var syftet att bedöma samband mellan arbetsbelastning, exponering för patienters lidande, avlivning samt stöd på arbetsplatsen. Resultatet visade att exponering för patienters lidande var korrelerat med ökad psykisk belastning och arbetsrelaterad utbrändhet (Deacon & Brough 2017).

2.2.4 Avlivning

Döden är en naturlig process i alla djurs liv och djur kan avlivas av flera olika anledningar. Att vara delaktig i och utföra avlivning kan orsaka stress och leda till empatitrötthet hos arbetare inom djurens hälso- och sjukvård (Foote 2020). Enligt en riktlinje från Sveriges veterinärförbund (SVF 2020) ska avlivning rekommenderas om djuret utsätts för onödigt lidande, men även om det inte finns tillräckligt med resurser. Detta kan vara till exempel ekonomiska skäl från djurägare eller att behandling inte kan utföras. Enligt Foote (2020) är stöttning från djurhälsopersonalen avgörande i de fall där djurägaren har svårt att ta beslut om avlivning. För många djurägare kan förlusten av ett sällskapsdjur motsvara bortgången av en nära anhörig (Gerwolls & Labott 1994). Det är därför viktigt att avlivning utförs med respekt och värdighet (Martin et al. 2004). Vidare menar Martin et al. (2004) att det är djurhälsopersonalens uppgift att fånga upp djurägarens känslor samt se till att djuret får ett värdigt avslut. Foote (2023) beskriver avlivning som ett etiskt dilemma som kan leda till moralisk stress. Djurhälsopersonal som utför avlivningar på djur riskerar i högre utsträckning arbetsrelaterad stress om de utvecklar en anknytning till djuret i fråga (Black et al.

2011). Genom en noggrant utarbetad avlivningspolicy kan en arbetsplats minska förekomsten av moralisk stress och empatitrötthet hos anställda som kan uppstå vid avlivningar (Foote 2020).

En enkätstudie av Kogan och Cooney (2023) undersökte hur leg. veterinärer i USA definierade upplevelsen av en välfungerande avlivning av en hund eller katt. Studien visade att kommunikationen mellan leg. veterinär och djurägare var viktig för processen. Majoriteten av respondenterna föredrog att ha djurägare med på rummet under avlivningen. Det fungerade ångestdämpande för patienten och hjälpte den leg. veterinären att förstå bandet mellan djurägare och djur (Kogan & Cooney 2023). Martin et al. (2004) utförde en liknande enkätstudie i USA där djurägare som avlivat sin hund eller katt på djursjukhus fick svara på frågor kring vad som var viktigt vid en avlivning. Studien visade att djurägarna tyckte att det viktigaste var att de fick vara med vid avlivningen och att djurhälsopersonalen är utbildade i att bemöta djurägarnas känslor (Martin et al. 2004).

I Australien genomfördes en studie på "veterinary nurses" som indikerade att det var belastande för den psykosociala hälsan att avliva djur med dålig prognos (Deacon & Brough 2017). Samma indikation kunde inte ses för djur med god prognos med chans till förbättring. Deacon och Brough (2017) menade att detta berodde på den emotionella belastningen som avlivning av ett djur med dålig prognos tillför, exempelvis att trösta ledsna djurägare. I motsats till detta anser Rollin (2011) att avlivning av djur med god prognos orsakar moralisk stress hos utföraren och således påverkar den psykosociala hälsan negativt.

2.3 Arbetsbelastning och arbetsmiljö

För hög arbetsbelastning kan ge upphov till bland annat depression och utmattningsyndrom (Arbetsmiljöverket 2025). Upplevd hög arbetsbelastning orsakas av olika saker. Det kan vara en oklarhet kring förväntan från arbetsgivaren på utfört arbete, för många arbetsuppgifter på för kort tid eller arbetsuppgifter som är emotionellt belastande (Arbetsmiljöverket 2025). Från arbetsgivaren är det därför viktigt att vara tydlig i vad som förväntas av den anställda, samt hur denne ska hinna med arbetsuppgifterna med hjälp av de resurser som finns.

Hög arbetsbelastning, långa pass, emotionellt belastande krav från djurägare och stress kring avlivningar har visat öka risken för att den anställda ska känna stress inför arbete, utveckla utmattningsyndrom och känna en lägre nöjdhet med yrkesvalet (Black et al. 2011). Mindre möjlighet att påverka arbetsuppgifter visade även leda till lägre nöjdhet med yrket, medan upplevd brist på socialt stöd från arbetsgivaren och kollegor resulterade i ångest, utbrändhet och mindre nöjdhet med yrket (Black et al. 2011).

2.3.1 Utökade arbetsuppgifter

Befattningen leg. djursjukskötare ingår i djurhälsopersonal vilket innebär en specifik kompetens. Djurhälsopersonal måste förhålla sig till bland annat arbete enligt vetenskap och beprövad erfarenhet, anmälningsplikt samt omfattats av statlig

tillsyn (Jordbruksverket 2021). Med delegering kan en person som innehar både formell (den kompetens som ligger till grund och fås genom utbildning) samt reell kompetens (den kompetens som är inlärdd praktiskt) delegera en arbetsuppgift till en person som saknar den reella kompetensen (Jordbruksverket 2024). Arbetsuppgifter som går att delegera till leg. djursjukskötare är bland annat avlivning om en djurägare bokat tid i förväg specifikt för det.

Enligt Jordbruksverket (2023) får yrkesgruppen djurvårdare på nivå 3 fram till 31 december 2026 utöva sina ordinarie arbetsuppgifter även ge injektioner med läkemedel för allmän anesthesi. Detta innebär att de får administrera sederande- och narkosläkemedel och får därmed övervaka narkoser av hund, katt eller övriga sällskapsdjur under ingrepp (Jordbruksverket 2023).

2.3.2 Stöd från arbetsplatsen

Arbetsplatser kan tillgodose anställda med stöd på olika sätt. Känslomässigt stöd innebär att det finns någon att prata med om svåra situationer och att någon frågar hur personen mår (1177 2023a). När en anställd upplever sorg eller ångest i relation till ett djurs död på arbetsplatsen är det viktigt att bekräfta dessa känslor och förse den anställda med lämpligt stöd (Van Hooser et al. 2021). Vidare menar Van Hooser et al. (2021) att genom att validera känslorna i en trygg och stödjande miljö förstärks individens förmåga att hantera och arbeta sig igenom känslorna.

Höga krav på anställda och bristfälligt stöd kan leda till ökad arbetsbelastning och minskat engagemang för arbetsplatsen (Bakker et al. 2005). Kimber och Gardner (2016) utförde en studie på "veterinary nurses" på Nya Zeeland. Den visade att "veterinary nurses" som kände ett stort engagemang i arbetet kände mindre empatitrötthet och hade lägre vilja att byta arbetsplats. Vidare visade den att bristande stöd på arbetsplatsen och hög arbetsbelastning var relaterad till utmattningssyndrom, cynism och ökad vilja att byta arbetsplats hos individen (Kimber & Gardner 2016).

Stöd från vänner, familj och arbetskollegor beskrivs som den största hanteringsstrategin mot stress och empatitrötthet (Harvey & Cameron 2020). Fortsättningsvis beskriver Harvey och Cameron (2020) att stöd från vänner och familj inte är tillräckligt för att bearbeta trauma av att hantera svårt sjuka djur och avlivningar. Författarna menar på att det behövs professionellt och specialiserat stöd för att hantera arbetsrelaterad stress och empatitrötthet. I en studie av Black et al. (2011) beskrivs det att stöd från arbetsplatsen är den viktigaste faktorn för att möjliggöra hantering av arbetsrelaterad stress inom veterinärmedicinska yrken. Van Hooser et al. (2021) beskriver att målet på en arbetsplats bör vara en välkomnande miljö där anställda uppmuntras till att vara öppna med sina känslor.

3. Material och metod

3.1 Litteraturgenomgång

En litteraturgenomgång genomfördes som komplement till enkätstudien. På grund av ett bristande antal studier utförda på leg. djursjukskötare användes även studier på leg. veterinärer och leg. sjuksköterskor inom humanvården. Databaserna som användes var Web of Science, Google Scholar och Primo. Kombinationer av sökord som användes för att söka fram relevant material: veterinar*, nurse*, psyc*, psychosocial*, psyko*, psykosocial*, health, hälsa, euth*, stress, emotional stress, emotional labour, compassion fatigue

I och med det bristande antalet studier inom ämnet och brist på nyare litteratur inom specifika ämnen har äldre litteratur ibland använts.

3.2 Enkätstudie

En webbaserad enkät utvecklades för att undersöka hur den psykosociala hälsan hos kliniskt verksamma leg. djursjukskötare i Sverige påverkades av emotionellt belastande arbetsuppgifter. Enkäten utformades i enkätverktyget Netigate och gick att besvara via dator eller mobiltelefon. Enkäten finns att se i helhet under Bilaga 1. Enkäten bestod av 16 frågor, där majoriteten av frågorna gav respondenterna möjlighet att välja flera svarsalternativ. Vissa frågor inkluderade även svarsalternativet "annat", vilket gav respondenten möjlighet att ge sina svar i fritext. Antalet frågor att besvara varierade beroende på respondenternas svar. För att påbörja enkäten behövde samtycke ges till att Sveriges Lantbruksuniversitet samlade in respondentens personuppgifter enligt General Data Protection Regulation (GDPR). En enkätfråga uteslöts från resultatet (fråga 10) då den inte besvarades i frågeställningen samt att respondenternas svar liknade svaren i en annan fråga (fråga 9).

Första frågan ställdes för att säkerställa att respondenten arbetat kliniskt som leg. djursjukskötare. Enkäten bestod av fyra delar: Arbetsliv, arbetsbelastning, emotionell belastning och avlivning. Ett bekvämlighetsurval användes för att välja ut deltagare att svara på enkäten. En länk till enkäten publicerades i Facebookgrupperna "Legitimerade Djursjukskötare" med 1 600 medlemmar och "Djursjukskötarstudenter på Ultuna" med 646 medlemmar. Information om målgrupp och enkätens innehåll delgavs tillsammans med länken. Enkäten var tillgänglig för svar från 2025-02-14 och två veckor framåt. Efter en vecka publicerades en påminnelse i grupperna.

3.2.1 Kriterier, omfattning och avgränsningar

Enkätundersökningen riktade sig till kliniskt verksamma leg. djursjukskötare i Sverige. Enbart fullständigt slutförda enkäter inkluderas i resultatet. Enkäten syftade inte till att undersöka alla aspekter som påverkar den psykosociala hälsan, utan den inkluderade emotionella utmaningar som är förknippade med yrket, som

exempelvis avlivning och hantering av svårt sjuka djur. Enkäten omfattade således inte privata faktorer som kunde bidra till en försämrad psykosocial hälsa, som exempelvis ensamhet eller alkoholmissbruk. Det insamlades inga uppgifter om könstillhörighet eller ålder hos respondenterna. Enkäten inkluderade inte heller övertidsarbete hos respondenterna.

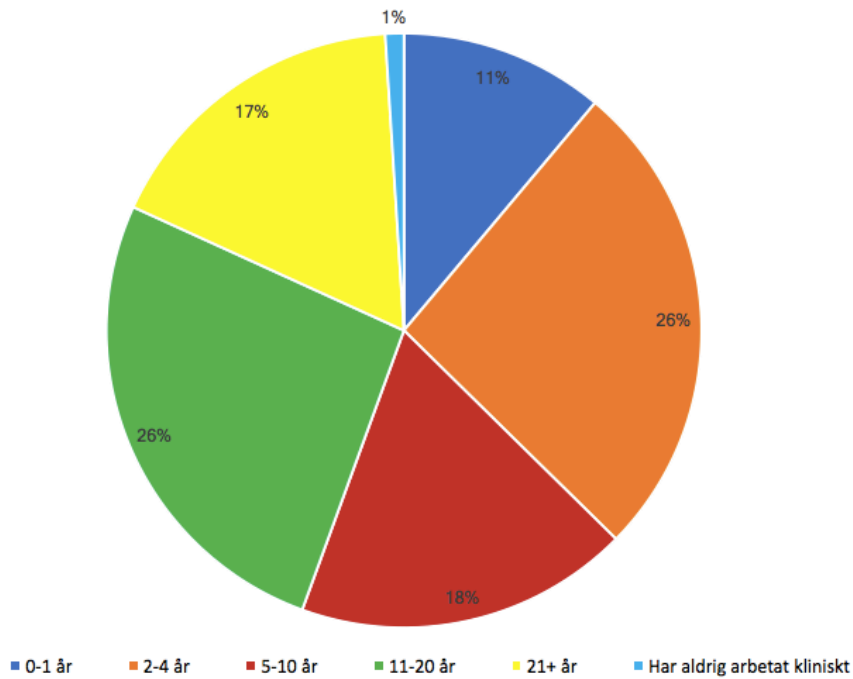
3.3 Databearbetning

Insamlad data från Netigate bearbetades i Microsoft Excel och redovisades i löpande text och figurer. Frågor med möjlighet till fritextsvar ($n = 8$) granskades enskilt och sammanställdes i löpande text. Fritextsvar som passade in under en existerande kategori sorterades in under respektive kategori.

4. Resultat

Av 190 respondenter slutförde 179 stycken enkäten. Av dessa svarade två stycken (*figur 1*) att de aldrig arbetat kliniskt och skickades direkt till slutet av enkäten.

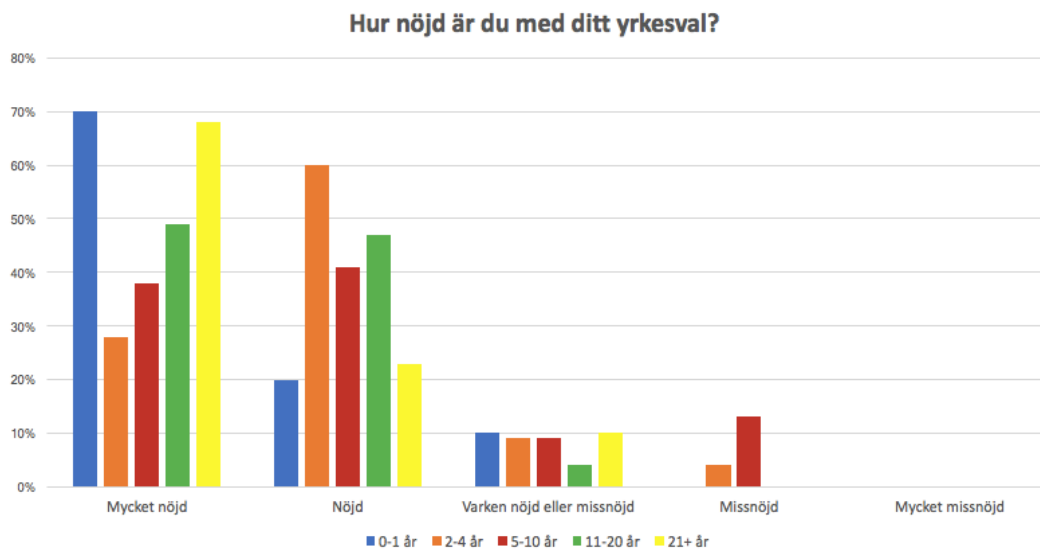
Hur länge har du arbetat som legitimerad djursjukskötare?

Figur 1 beskriver i procent (%) hur länge respondenterna (n = 179) arbetat som kliniskt verksam leg. djursjukskötare.

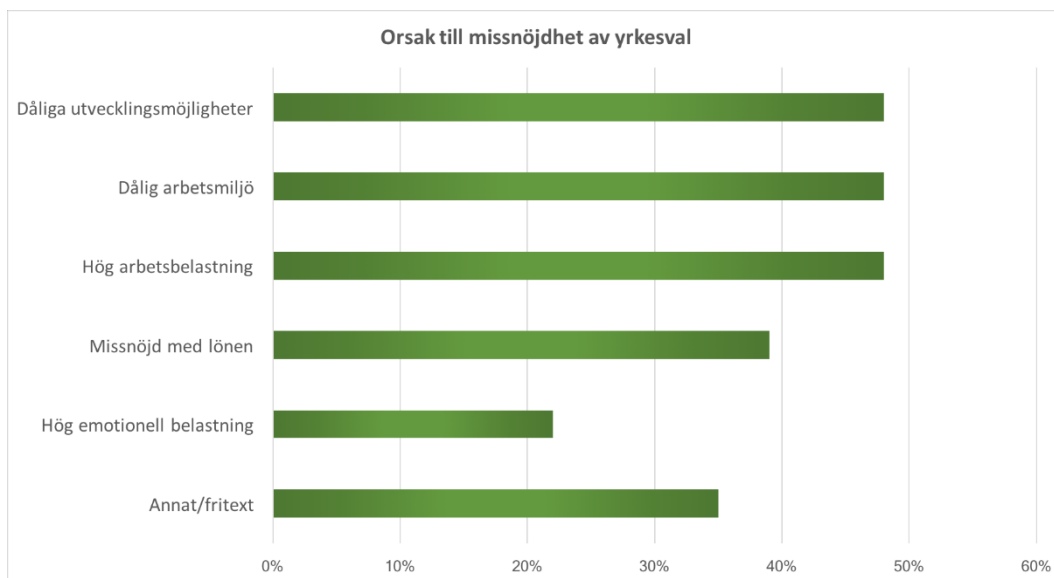
4.1 Arbetsliv

Majoriteten av de respondenter (*figur 2*) som svarade att de var mycket nöjda med sitt yrkesval var de som arbetat i 0 - 1 år (n = 14) samt 21 eller fler år (n = 21). Respondenter som arbetat i 5 - 10 år var de som i högst grad svarade att de var missnöjda (n = 4).

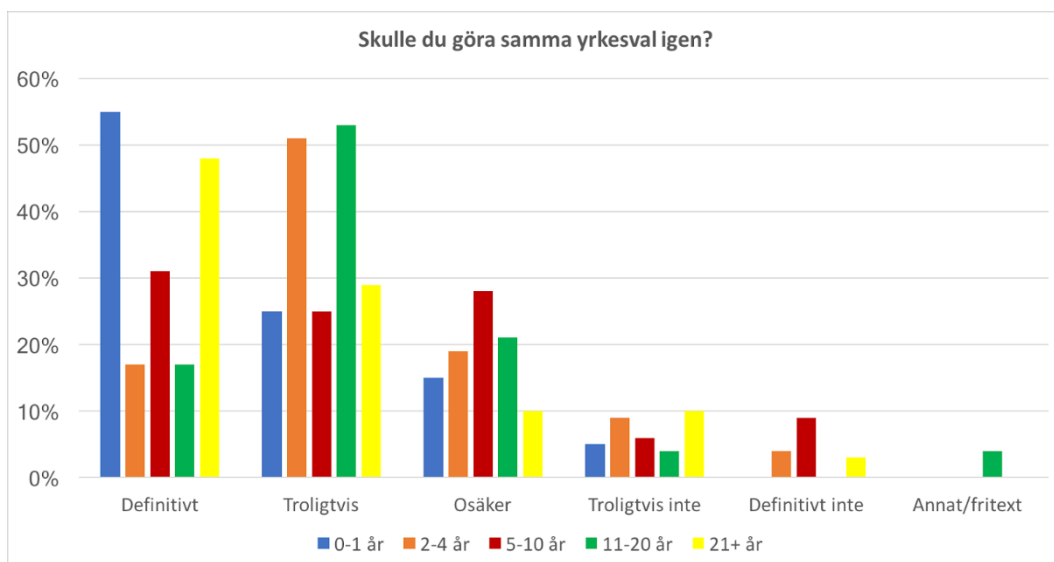
Figur 2 visar hur nöjd respondenterna ($n = 177$) i varje grupp var med sitt yrkesval. Svaren redovisas i procent (%).

De respondenter som svarade att de var missnöjda med sitt yrkesval fick en följdfråga om varför de var missnöjda (figur 3). Det var en flervalsfråga, där störst andel svarade att det var på grund av hög arbetsbelastning ($n = 26$), dålig arbetsmiljö ($n = 26$) samt dåliga utvecklingsmöjligheter ($n = 26$). I svarsalternativet annat/fritext ($n=19$) skrev 10 respondenter ett svar i fritext. Där redogjordes orsaker som otillräcklig lön, bristande ledning, dåliga arbetstider med för lite återhämtning, låg arbetsmoral och låg kompetens hos kollegor. Det beskrevs även att djurvårdare på nivå 3 har möjlighet att övervaka anestesiformer vilket respondenterna beskrev har gett *”försämrade chanser till anställning”*, *”har urholkat vårt legitimationsyrke”* samt att *”legitimation delades ut för lättvindigt till de som ej pluggat”*.

Figur 3 anger i procent (%) varför respondenterna ($n = 54$) inte kände sig nöjd med sitt yrkesval.

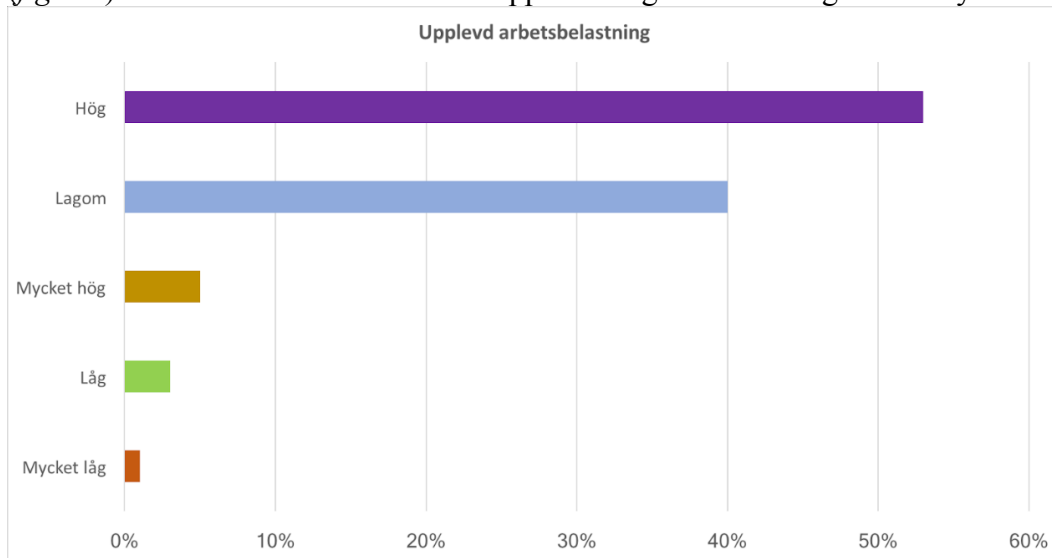
Av de respondenter (figur 4) som definitivt skulle välja samma yrkesval igen var majoriteten respondenter som arbetat 0 - 1 år ($n = 11$) och 21 eller fler år ($n = 15$). De flesta som troligtvis skulle välja samma yrkesval igen var de som arbetat 2 - 4 år ($n = 24$) och 11 - 20 år ($n = 25$). Av de respondenter som definitivt inte skulle göra samma yrkesval igen var majoriteten de som arbetat 5 - 10 år ($n = 3$).

Figur 4 visar hur respondenterna ($n = 177$) svarade på om de fick möjlighet att välja igen skulle de återigen välja samma yrke. Svaren anges i procent (%) av hur grupperna svarade.

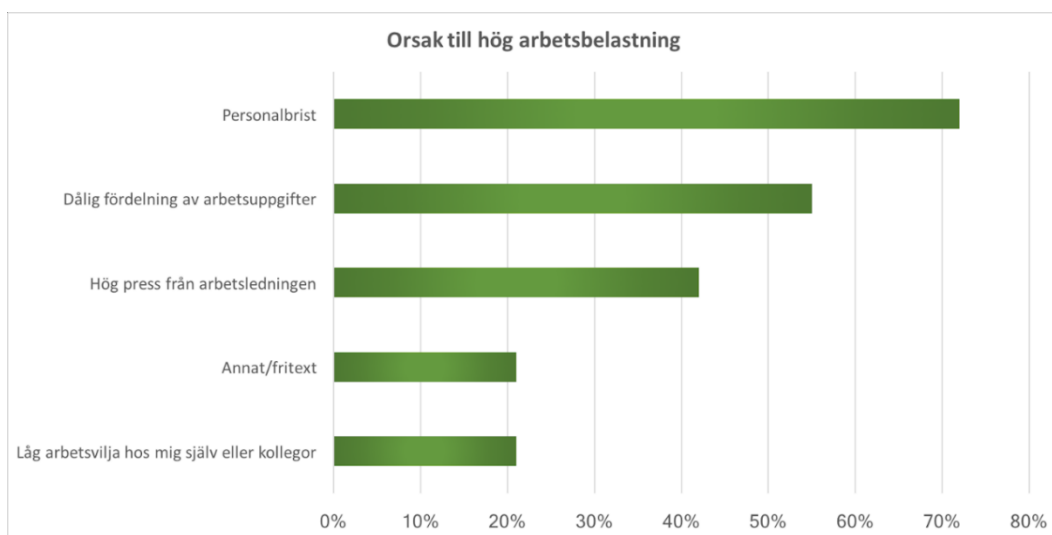
4.2 Arbetsbelastning

Respondenterna svarade övervägande ($n = 93$) att arbetsbelastningen var hög (figur 5). Andelen som svarade att de upplevde lagom belastning var 70 stycken.

Figur 5 beskriver respondenternas ($n = 177$) upplevda arbetsbelastningen i procent (%).

Endast de respondenter som svarade att de kände hög eller mycket hög arbetsbelastning fick möjlighet att svara på orsak till hög arbetsbelastning (figur 6). Majoriteten ($n = 73$) svarade att det berodde på personalbrist och dålig struktur i fördelning av arbetsuppgifter ($n = 56$).

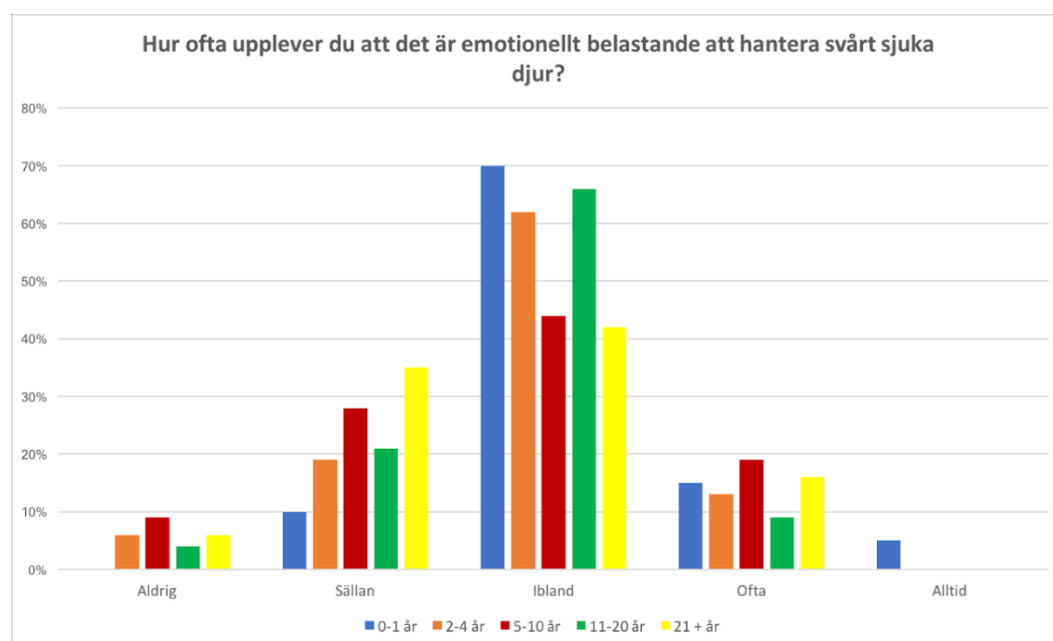
Figur 6 beskriver respondenternas ($n = 101$) upplevda orsak till hög arbetsbelastning i procent (%).

Denna fråga involverade ett fritextalternativ (n = 21). Några upplevelser av orsak till hög arbetsbelastning som lyftes fram var: *“Övrig personal har inte tillräcklig utbildning så jag måste ständigt avbryta mina uppgifter för att stödja andra.”* och *“T.ex så pressas patienter in i redan fullbokade listor och ofta vänder vi dessutom ut och in på oss själva för både djur och djurägares skull för att hinna med så många typer av undersökningar som möjligt under ett och samma besök, istället för att boka om. Det leder till dominoeffekt och hela bokningslistan blir ansträngd.”*. Utöver detta svarade många respondenter på låg arbetsmoral hos kollegor, överbokning och dålig fördelning av patienter.

Respondenter (n = 177) som svarade på om de känner arbetsrelaterad stress utanför arbetstid svarade sammanlagt 41 % (n = 72) att de ibland upplever arbetsrelaterad stress utanför arbetstid. Följt av sällan (27 %, n = 48) samt ofta (27 %, n = 47). Av respondenterna var det 5 % (n = 9) som svarade att de aldrig upplever arbetsrelaterad stress utanför arbetstid.

4.3 Emotionell belastning

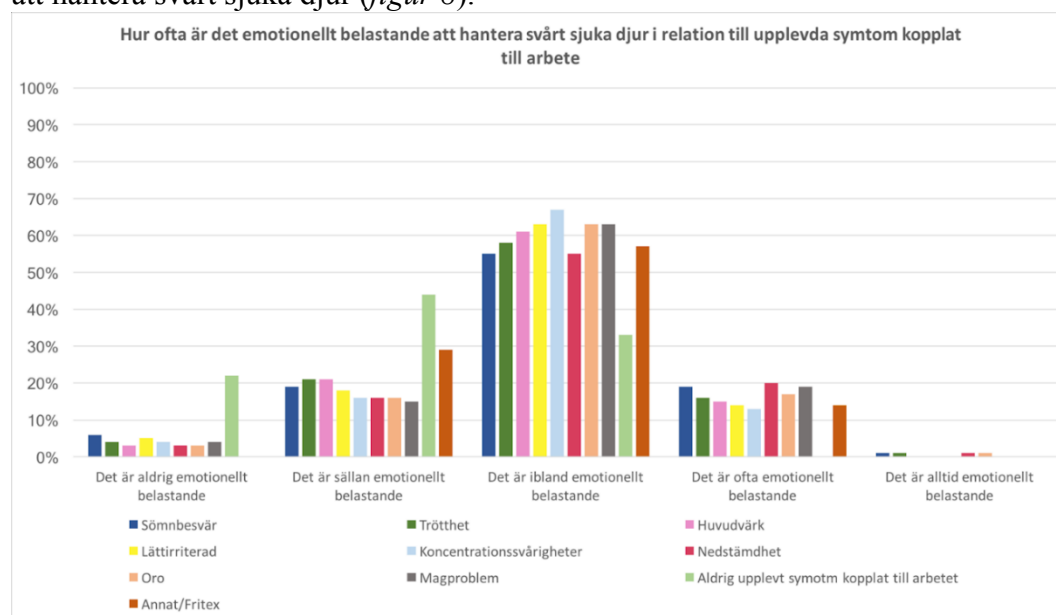
Majoriteten av alla grupper upplevde att det ibland var emotionellt belastande att hantera svårt sjuka djur (57 %, n = 101) (figur 7). En respondent som arbetat 0 - 1 år svarade att det alltid var emotionellt belastande att hantera svårt sjuka djur. Den grupp där flest tyckte att det sällan är emotionellt belastande var de som arbetat 21 eller fler år (n = 11). Störst andel av de respondenter som tyckte att det ofta var emotionellt belastande tillhörde de som arbetat i 5 - 10 år (n = 6). Det var även den grupp där störst andel aldrig upplevde det som emotionellt belastande att hantera svårt sjuka djur (n = 3).

Figur 7 visar hur ofta respondenterna (n = 177) upplevde emotionell belastning vid hantering av svårt sjuka djur. Svaren anges i procent (%) av hur grupperna svarade.

I en fråga om symtom kopplat till arbete ($n = 177$). Svarade merparten av respondenterna att de upplevt symtom som trötthet (79 %, $n = 140$), huvudvärk (64 %, $n = 114$), oro (54 %, $n = 95$), lättirriterad (53 %, $n = 94$), sömnbesvär (48 %, $n = 85$), nedstämdhet (45 %, $n = 79$), koncentrationssvårigheter (42 %, $n = 75$) och magproblem (31 %, $n = 54$) kopplat till sitt arbete.

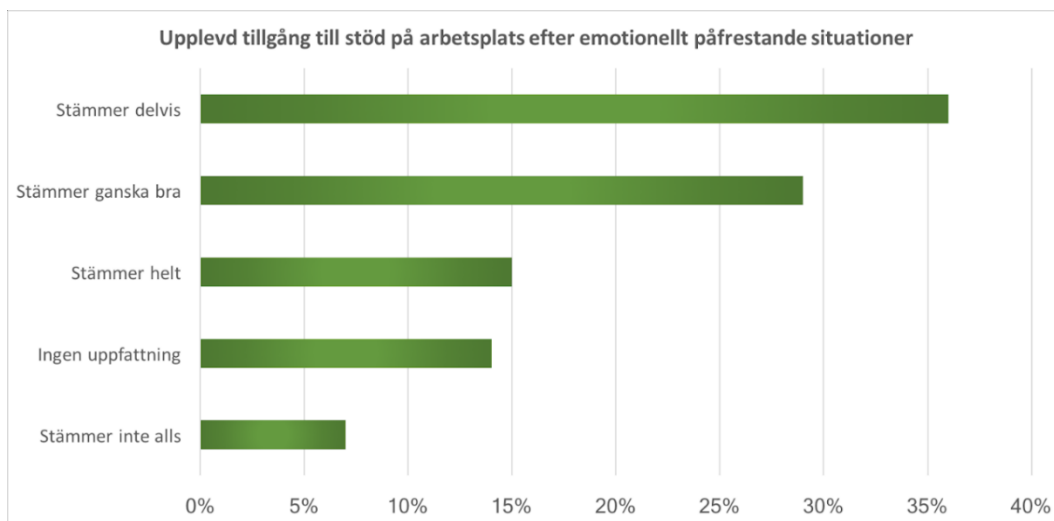
Det var endast nio stycken som inte upplevt några symtom kopplat till arbetet. Av dessa var det ingen som upplevde att det ofta eller alltid var emotionellt belastande att hantera svårt sjuka djur (*figur 8*).

Figur 8 visar hur respondenterna ($n = 177$) upplever att det är emotionellt belastande att hantera svårt sjuka djur i relation till de symtom de upplevt kopplat till arbetet. Svaren anges i procent (%) av symtom. Observera att detta är en flervälsfråga som fick totalt 759 svar.

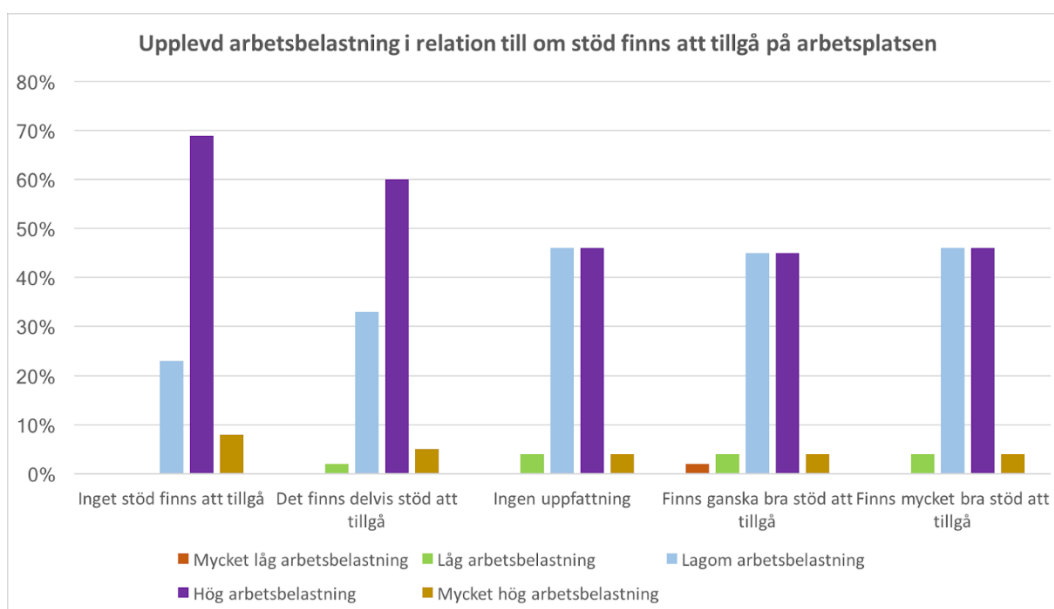
Denna fråga involverade ett svarsalternativ ($n = 14$) med fritextsvar där många svarade ångest, sjukskrivning samt många uppgav att symtomen uppkom på en tidigare arbetsplats. Ett fritextsvar som förtydligade detta var: "Sömnbesvär när jag arbetat på vissa andra ställen. Numera har jag inte upplevt någon negativ stress. Gillar när tempot ibland trappas upp och man får anstränga sig lite för att ligga steget före".

Majoriteten av respondenterna ($n = 63$) svarade att det delvis fanns stöd att tillgå på arbetsplatsen efter emotionellt belastande situationer, medan 13 stycken svarade att det inte fanns stöd att tillgå (*figur 9*).

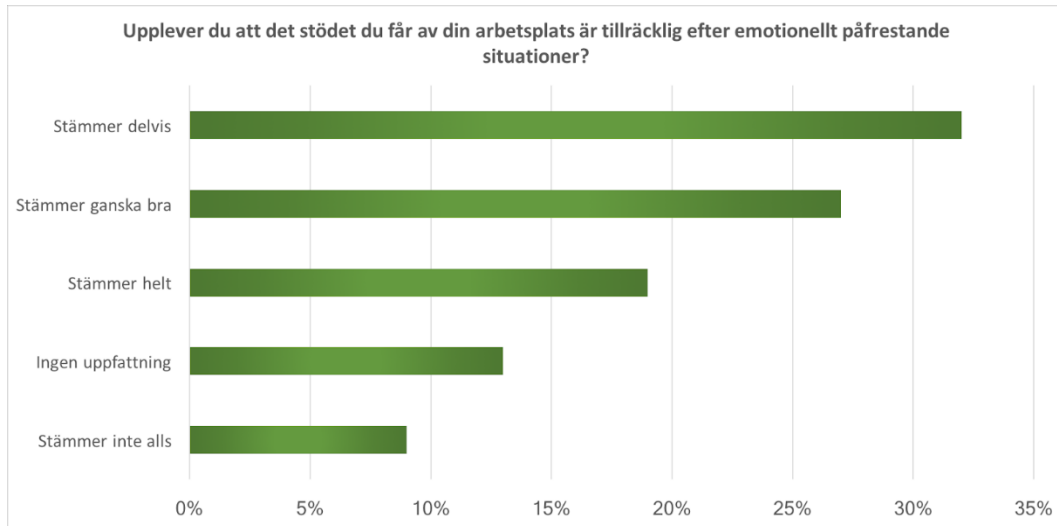
Figur 9 visar i procent (%) hur väl respondenten ($n = 177$) tyckte att det fanns stöd på arbetsplatsen efter emotionellt betalande arbetsuppgifter.

Av de respondenter som ansåg att det inte fanns något stöd att tillgå via arbetsplatsen ($n = 13$) upplevde majoriteten ($n = 9$) hög arbetsbelastning (figur 10). Där stöd delvis fanns att tillgå ($n = 63$) upplevde majoriteten ($n = 38$) hög arbetsbelastning. Respondenter som ansåg att det fanns ganska bra/mycket bra stöd att tillgå upplevde lagom ($n = 23/n = 12$) och hög ($n = 23/n = 12$) arbetsbelastning i samma utsträckning.

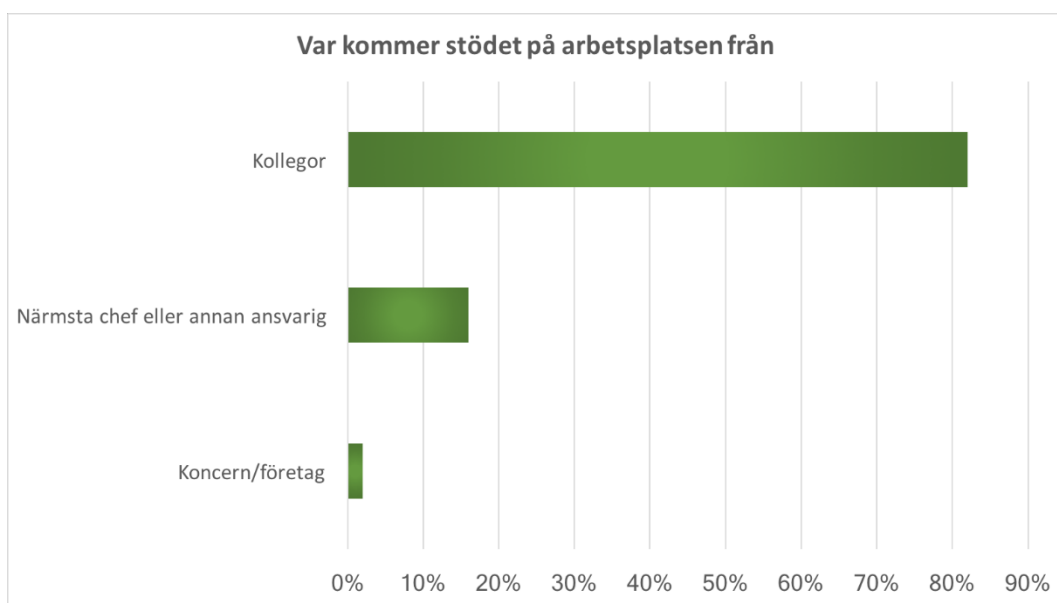
Figur 10 visar hur stor andel av respondenterna som anser att det fanns stöd att tillgå på arbetsplatsen ($n = 177$) i relation till den upplevda belastningen. Svaren redovisas i procent (%).

Respondenter som svarat att det fanns stöd att tillgå fick även en följdfråga där de fick svara på om stödet var tillräckligt efter emotionellt belastande situationer (figur 11).

Figur 11 visar hur väl respondenten ($n = 158$) ansåg att stödet från arbetsplatsen var tillräckligt. Svaren redovisas i procent (%).

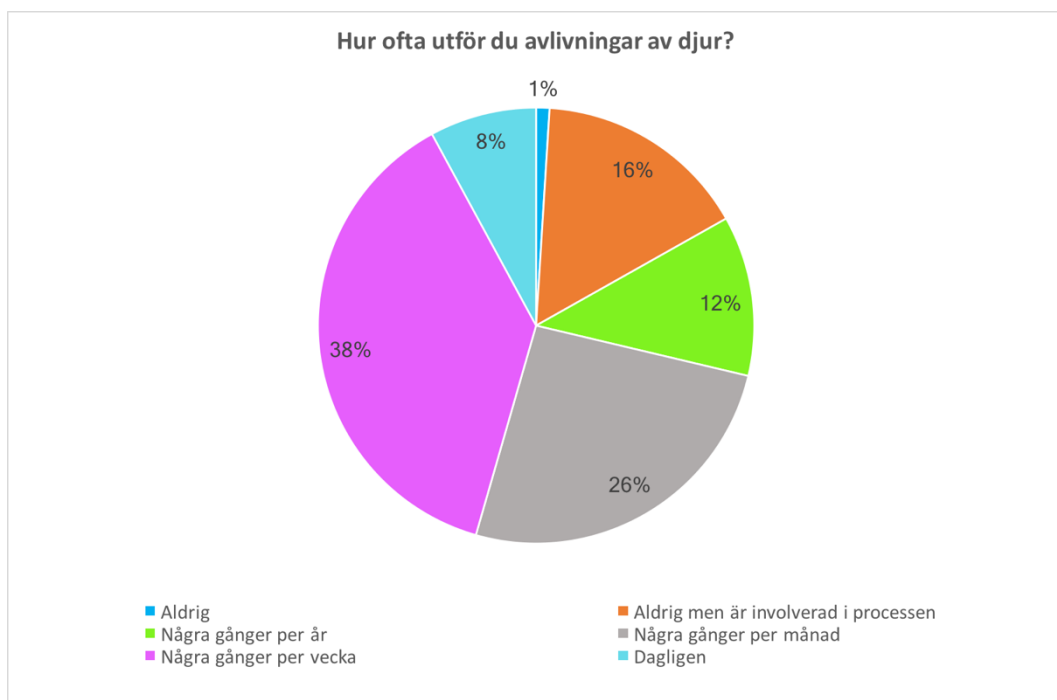
De som svarat att de upplevde stöd att tillgå ($n = 161$) fick en följdfråga om var stödet kom från. Merparten ($n = 140$) svarade att stödet främst kom från kollegor (figur 12), där 33 % ($n = 46$) upplevde att stödet var delvis tillräckligt, följt av ganska tillräckligt (26 %, $n = 37$) och tillräckligt (16 %, $n = 22$).

Figur 12 visar var respondenten ($n = 161$) ansåg att stödet från arbetsplatsen kom från. Svaren redovisas i procent (%).

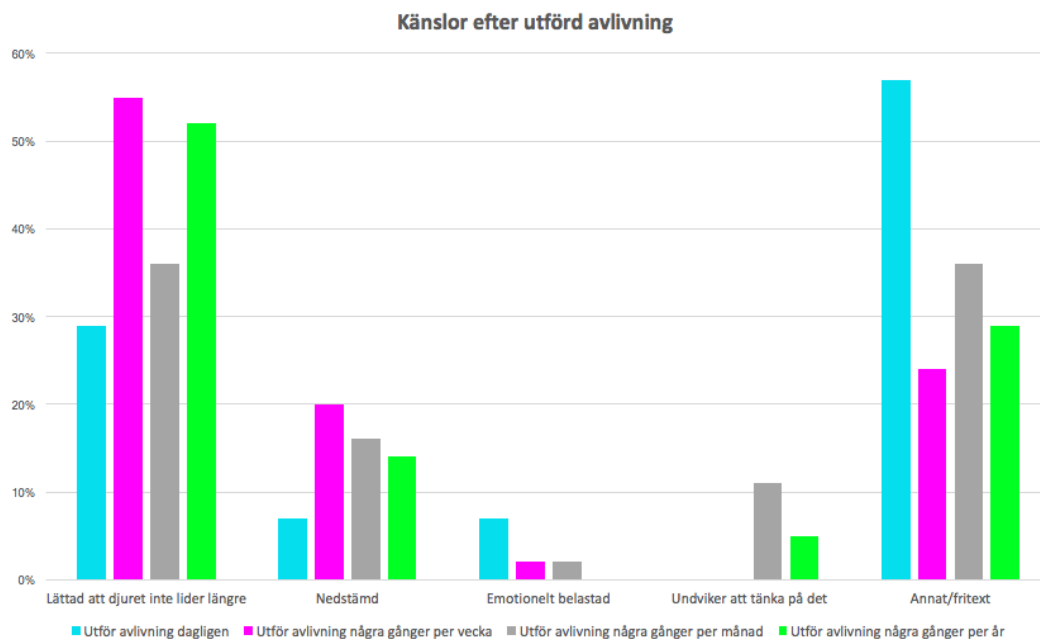
4.4 Avlivning

Totalt utför 146 av respondenterna avlivning medan 30 stycken aldrig utför avlivning, där 28 stycken av dessa var involverade i processen. De flesta respondenterna ($n = 66$) utförde avlivningar några gånger per vecka (*figur 13*). Av de respondenter som svarade att de aldrig utförde avlivningar arbetade 18 stycken (58 %) på en arbetsplats där endast leg. veterinärer utförde avlivningar och 9 stycken (29 %) uppgav att det var emotionellt belastande som orsak till varför de inte utförde avlivningar.

Figur 13 redovisar hur stor andel i procent (%) av respondenterna ($n = 176$) som utförde avlivningar samt hur ofta.

Alla respondenter som svarat att de utförde avlivningar fick en följdfråga om vilka känslor som uppkom efter utförandet (*figur 14*). Flertalet ($n = 67$) svarade att de kände sig lättade över att djuret inte längre lider. Övervägande andel tillhörde de som några gånger per vecka utförde avlivningar ($n = 36$) och några gånger per år ($n = 11$).

Figur 14 visar hur respondenterna ($n = 146$) svarade på känslan efter utförd avlivning i förhållande till hur ofta de utför avlivningar. Svaren redovisas i procent (%).

Frågan innehöll möjlighet till fritextsvar där 46 stycken svarade. Många respondenter uppgav empati för djurägare, stress att misslyckas med till exempel kanylläggning samt att känslorna var olika beroende på situation och anledning till avlivning. Några andra upplevelser som lyftes fram var:

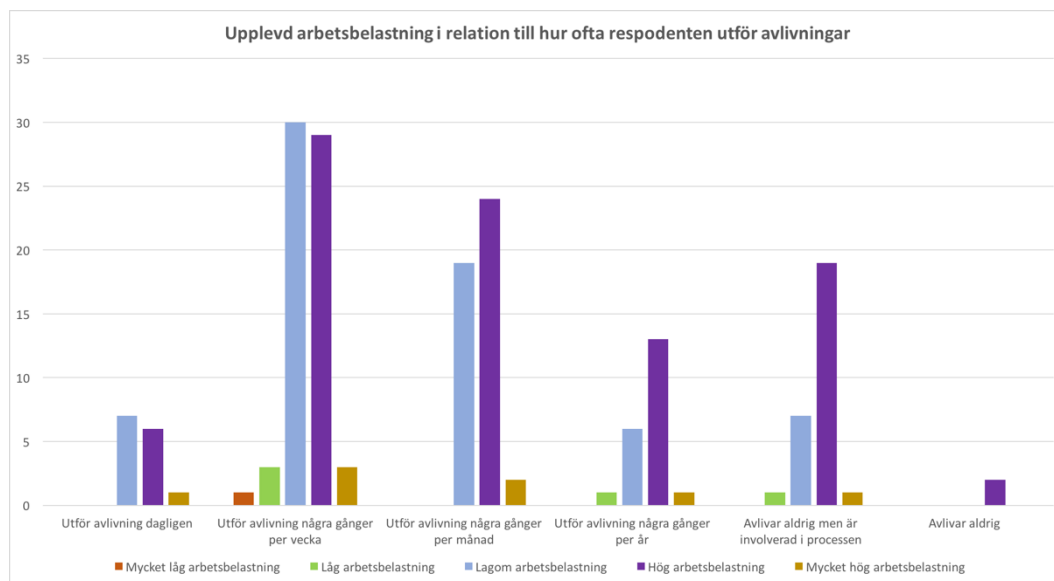
“Det beror på situationen. Ett svårt sjukt djur eller ett djur som levt ett långt fint liv gör att jag känner lättnad. Andra situationer ex avl pga unga djur med beteendeproblem, ekonomiska svårigheter som annars skulle kunna lösas osv. Är jobbigare och inger nedstämdhet. Enstaka fall är riktigt sorgliga och då blir man mer emotionellt dränerad. Så det beror helt på typen på avl samt djurägarens reaktion tycker jag!”

“Oftast lättad för djurets skull, men väldigt ledsen för ägarnas skull.”

“Beror helt på situationen. Tråkigt att avliva friska unga djur. Tråkigt att se gamla människor mista sin livskamrat. Fint att kunna hjälpa till med ett fint avslut på gamla eller sjuka djur.”

“Oftast lättad, ibland nedstämd när djurägaren är extremt ledsen eller jag skapat relation till djuret innan avlivningen”.

Majoriteten av dem som aldrig avlivar men är involverade i processen (figur 15) upplevde en hög arbetsbelastning (68 %) följt av lagom arbetsbelastning (25 %). Av de respondenter som kände hög arbetsbelastning utförde 31 % avlivningar några gånger per vecka, medan 26 % utförde avlivningar några gånger per månad. De respondenter som kände mycket hög arbetsbelastning utförde majoriteten avlivningar några gånger per vecka (5 %). De flesta som upplevde låg arbetsbelastning utförde avlivningar några gånger per vecka (5 %).

Figur 15 beskriver respondenternas (n=177) upplevda arbetsbelastning i relation till hur ofta respondenten utför avlivningar. Svaren redovisas i antal respondenter.

5. Diskussion

5.1 Metoddiskussion

Antal svar i enkätundersökningen överträffade förväntningarna men resultaten kan inte generaliseras då studiepopulationen var liten sett till den totala populationen av leg. djursjukskötare i Sverige. På grund av begränsat antal studier inom ämnet i detta självständiga arbete användes även litteratur från humanvården på leg. sjuksköterskor och leg. psykologer. Yrkesrollen leg. sjuksköterska har vissa likheter med leg. djursjukskötare och därför går en del resultat att applicera. Det finns däremot en del skillnader, det mest framträdande är att leg. djursjukskötare utför avlivningar. Mycket av den litteratur som använts är även inriktad mot leg. veterinärer och hur deras psykosociala hälsa påverkas vid avlivningar. Arbetsuppgifterna mellan yrkesgrupperna skiljer sig en del, men eftersom de verkar inom samma bransch och ställs inför vissa liknande situationer går åtminstone en del resultat att tillämpa på leg. djursjukskötare.

I denna studie användes en del äldre litteratur där viss information kan ha förändrats. Samtlig litteratur jämfördes och endast det som bedömdes tillförlitligt och där nyare information inte kunde hittas användes. En stor del av litteraturen kommer inte från Sverige, vilket innebär att det kan uppstå kulturella skillnader. Övervägande användes litteratur från länder med vad som ansågs som likvärdig djurvelfärd. Generellt finns det lite forskning på leg. djursjukskötare i Sverige, framförallt i relation till psykosocial hälsa, emotionell belastning och avlivningar. All forskning på leg. djursjukskötare som användes i denna studie var publicerad internationellt.

Tidigare studier beskriver skillnader i hur den psykosociala hälsan påverkas beroende på könstillhörighet (Bartram et al. 2009; Kipperman et al. 2018; Eiroa-Orosa 2020; Williams et al. 2022; Foote 2023) där kvinnor uppvisade större risk för moralisk stress, psykisk belastning, ångest och depression, än vad män gjorde. I studien av Foote (2023) kunde ett samband ses mellan ålder, empatitrötthet och moralisk stress hos leg. veterinärer. De yngre leg. veterinärerna upplevde moralisk stress och empatitrötthet i större utsträckning än de äldre gjorde, vilket kan innebära att äldre leg. veterinärer visar på mer resiliens (Foote 2023). För att säkerställa att respondenternas svar i föreliggande enkätundersökning inte skulle gå att koppla till en person och med hänsyn till ämnets känsliga karaktär inkluderades inga frågor om könstillhörighet eller ålder på respondenterna. På grund av detta kan inte resultaten från tidigare nämnda studier bekräftas. Ålder skulle eventuellt kunna jämföras med arbetslivserfarenhet, vilket enkätundersökningen hade en fråga om. Detta då äldre generellt har arbetat längre och yngre personer har arbetat kortare tid i sin yrkesroll. Detta kan dock inte generaliseras till alla och är för vagt för att dra slutsatser kring.

Enkäten innehöll ingen fråga om vilket djurslag respondenterna arbetade med. Det hade varit intressant att se om arbetsbelastning och psykosocial ohälsa skiljde sig mellan exempelvis arbete med smådjur, häst och exotiska sällskapsdjur. Enkäten

efterfrågade inte heller vilken avdelning respondenterna arbetade på vilket hade varit intressant relaterat till hur hög arbetsbelastning de kände och hur ofta de utförde avlivningar. Respondenterna i denna studie går inte att koppla till en arbetsplats vilket innebär att studien inte kan styrka påvisandet av att utmattningssyndrom kan spridas i arbetsmiljön och överföras mellan kollegor (Bakker et al. 2005).

I en tidigare studie av Bujacz et al. (2021) benämndes skiftarbete som en psykosocial risk och leg. sjuksköterskor som arbetade skift visade sig ha högre risk för psykosocial ohälsa. Föreliggande enkätundersökning innehöll en fråga om symtom kopplat till arbetet, där en del respondenter i fritextsvar uttryckte att deras symtom mest troligt uppkommit till följd av nattarbete. Det är ofta mindre personal på natten vilket kan resultera i en hög arbetsbelastning för anställda, vilket även det kan påverka den psykosociala hälsan. Enkäten innehöll ingen specifik fråga om arbetstider eller sjukskrivning vilket innebär att det inte går att dra några slutsatser eller bekräfta tidigare resultat från andra studier. Framtida studier kan exempelvis undersöka om skiftarbetande leg. djursjukskötares psykosociala hälsa påverkas olika beroende på hur hög arbetsbelastning det är under skiftet. Det kan dock vara svårt att skilja på skiftarbete och hög arbetsbelastning eftersom negativ påverkan på den psykosociala hälsan ofta sker över tid och det är svårt att styra över arbetsbelastningen under ett skift.

Det fanns inte heller någon fråga i enkäten om hur respondenterna påverkas av att hantera djurskyddsfall. Det beskrivs i litteraturen att exponering till dessa typer av fall leder till ökad arbetsbelastning och moralisk stress hos leg. veterinärer, vilket resulterar i psykosocial ohälsa (Williams et al. 2022). Det är viktigt att ta i beaktning att studien är utförd i Storbritannien där det inte finns någon anmälningsplikt vid arbete inom djurens hälso- och sjukvård.

Enkäten distribuerades enbart i två grupper på sociala medier. Detta eftersom det inte finns så många grupper riktade specifikt mot leg. djursjukskötare. En av grupperna riktade sig mot djursjukskötarstudenter men enkäten delades där då färdiga leg. djursjukskötare kunde vara kvar i gruppen. Om en student svarade på enkäten blev den efter första frågan skickad till slutet av enkäten eftersom de svarat att de aldrig har arbetat kliniskt som leg. djursjukskötare. Eftersom enkäten enbart spreds på sociala medier kan författarna av studien gått miste om en stor andel leg. djursjukskötare; de som inte är medlem i dessa grupper och de som inte använder sociala medier. Psykosocial hälsa på arbetsplatsen är även ett känsligt ämne som inte alla känner sig bekväma att prata om, vilket kan påverka vilka som valde att svara på enkäten. Det kan även vara så att de som upplevt problem på arbetsplatsen som påverkat deras psykosociala hälsa är mer benägna att svara på denna enkät. Det innebär att svaren riskerar att vara mer negativa än vad Sveriges leg. djursjukskötare generellt är, då de som är övervägande positiva eventuellt inte genomförde enkäten.

Under arbetets gång har även fler frågor dykt upp som hade kunnat ge en bättre förståelse för hur den psykosociala hälsan på arbetet påverkas hos leg. djursjukskötare. Detta inkluderar om leg. djursjukskötares psykosociala hälsa påverkas av att hantera djurskyddsfall, arbetstider, vilket djurslag en individ arbetar

med samt på vilken avdelning och hur det påverkar den psykosociala hälsan. För att kunna besvara dessa uppkomna frågor hade en mycket mer omfattande enkät behövts utformas, vilket hade blivit ett mycket större arbete.

5.2 Resultatdiskussion

Resultatet av denna studie visade att flera respondenter upplevt ett eller flera symtom som överensstämmer med dem för utmattningssyndrom och empatitrötthet. Detta var förväntat eftersom flera tidigare studier sett en prevalens för "veterinary nurses" att drabbas av utmattningssyndrom och även empatitrötthet (Black et al. 2011; Lloyd & Campion 2017; Hayes et al. 2019). En stor del av respondenterna i studien svarade även att de känt sig stressade över arbetsrelaterade saker utanför arbetstid. Detta kan sannolikt bero på de emotionellt belastande arbetsuppgifter som ingår i yrkesrollen för leg. djursjukskötare. Enligt 1177 (2023b) kan återhämtning göra att symptomen på utmattningssyndrom avtar. Det är därför viktigt att individer med symtom erbjuds tillräckligt med tid till återhämtning. Det kan antas att återhämtningen försämrats drastiskt av upplevd stress över arbetsrelaterade saker utanför arbetet.

Både utmattningssyndrom och empatitrötthet påverkar den psykosociala hälsan negativt. I en tidigare studie av Hayes et al. (2020) visades kännetecknen för utmattningssyndrom vara högre hos "veterinary nurses" än vad som rapporterats hos leg. traumasjuksköterskor inom humanvården. Detta resultat kan tänkas bero på att yrket leg. sjuksköterska existerat längre och att det finns mer forskning på utmattningssyndrom för den yrkesrollen. Det kan även medföra att det hunnit formulerats strategier för att bekämpa och förebygga symptomen för utmattningssyndrom. Dessa strategier kan bland annat inkludera tillgång till stöd på arbetsplatsen, exempelvis i form av samtalsgrupper. Yrkesrollen leg. djursjukskötare infördes i Sverige för bara 15 år sedan och det kan förmodas att liknande strategier inte hunnit formulerats. Med tanke på att en sådan stor del av respondenterna i denna enkät upplevt symtom, borde fler studier på empatitrötthet och utmattningssyndrom hos leg. djursjukskötare utföras. Genom att hitta de bakomliggande orsakerna och utveckla strategier för att motarbeta uppkomsten av symtom kan den psykosociala hälsan på arbetsplatserna förbättras.

Emotionella arbetskrav kan beskrivas som emotionell belastning vilket kan tänkas påverka den psykosociala hälsan. Emotionella arbetskrav kan uppstå vid exempelvis avlivningar och hantering av svårt sjuka djur. I denna enkätstudie uttryckte flera respondenter empati för djurägare vid avlivning. Den som utför avlivning utsätts för emotionell belastning framförallt i form av att hantera en ledsen djurägare, men också ifall utföraren utvecklat ett känslomässigt band till patienten som avlivas. Emotionella arbetskrav kan även leda till ett ökat engagemang hos anställda eftersom det kan föra anställda och djurägare känslomässigt närmre varandra. Detta kan påverka den psykosociala hälsan hos individen positivt genom att den känner sig behövd och upplever arbetet som mer meningsfullt.

5.2.1 Påverkan på den psykosociala hälsan av arbetslivserfarenhet, arbetsbelastning och stress

Det var en stor fördelning i hur lång arbetslivserfarenhet respondenterna i studien hade. De som arbetat som leg. djursjukskötare i kortast tid och de som arbetat längst var de som i högst grad svarade att de var mycket nöjda med sitt arbete. Tidigare studier har uppmärksammat skillnader i arbetslivserfarenhet där de mindre erfarna upplever att hälsan påverkas i större utsträckning (Smith 2016; Kipperman et al. 2018; Ganeti et al. 2025). Det kan också förklara resultatet från denna studie där de som arbetat i 5 till 10 år var den arbetsgrupp där flest svarade att de var missnöjda med sitt yrkesval, och troligtvis inte skulle välja samma yrke igen. Detta resultat stämmer även överens med tidigare forskning av Smith (2016) som indikerade att personer som arbetat 5 till 10 år i större utsträckning riskerar att drabbas av utmattning och empatitrötthet. Tidigare studier har även visat att längre arbetslivserfarenhet minskar risken för empatitrötthet och moralisk stress (Deacon & Brough 2017; Kipperman et al. 2018). Detta resultat kan bero på att personerna som arbetat i mindre än 5 år inte hunnit utveckla ohälsa ännu och att personerna med längre arbetslivserfarenhet har hittat hanteringsstrategier (Smith 2016). Dessa resultat stöder vidare hypotesen om att mindre arbetslivserfarenhet i större utsträckning orsakar utmattning och empatitrötthet vilket resulterar i mindre nöjdhet med yrket.

Förväntningarna var att leg. djursjukskötare skulle känna lägre nöjdhet med sitt yrkesval om de upplevde hög arbetsbelastning, men tvärtom var de flesta respondenterna generellt nöjda med sitt yrkesval och skulle göra samma beslut igen. En tidigare studie av Black et al. (2011) kom fram till att hög arbetsbelastning var associerat med lägre nöjdhet med val av yrke. Detta kunde inte ses i denna studie, där de flesta respondenterna upplevde en hög arbetsbelastning och symptom kopplat till arbetet, men fortfarande var nöjda med val av yrke. Det kan tänkas att de är nöjda med sitt yrkesval då de fortfarande får arbeta med det som engagerar, vårda djur, men att de möjligen önskar en lägre arbetsbelastning som i sin tur kan bidra till att främja psykosocial hälsa hos leg. djursjukskötare. En annan risk med för hög arbetsbelastning är att djurvälståndet påverkas negativt (Bemister-bourret & Tawfik 2023). Det kan leda till försämrade patientsäkerhet och otillräcklig omvårdnad av patienter. I längden kan det även orsaka empatitrötthet hos anställda.

I ett fritextsvar till frågan om varför de kände sig missnöjda med sitt yrkesval beskrev en respondent att en orsak var att yrkesrollen djurvårdare på nivå 3 har möjlighet att övervaka anestesiformer. Enligt Jordbruksverket (2023) får djurvårdare på nivå 3 fram till slutet av år 2026 utföra dessa arbetsuppgifter. En respondent beskrev detta som försämrade chanser till anställning då det blir billigare för arbetsgivaren att anställa en djurvårdare på nivå 3 istället för en leg. djursjukskötare. Detta skulle möjligen kunna orsaka stress och oro hos den arbetssökande leg. djursjukskötaren, då den konkurrerar mot personer med samma arbetsuppgifter men lägre lönekrav. Den leg. djursjukskötaren har även en legitimation att förhålla sig till, vilket djurvårdare nivå 3 inte har. Detta kan förmodas göra skillnad i ansvar vid exempelvis anestesi av djur. För leg. djursjukskötare ligger ansvaret för de arbetsuppgifter de har reell och formell

kompetens för, exempelvis övervaka narkos, i deras legitimation. När en djurvårdare på nivå 3 övervakar narkos har den ordinerande leg. veterinären ett större ansvar eftersom djurvårdare på nivå 3 inte tillhör djurhälsopersonal och omfattas av behandlingsförbudet (Jordbruksverket 2023).

5.2.2 Emotionell belastning vid omvårdnaden av svårt sjuka djur

I takt med att fler djurägare efterfrågar mer avancerad vård för sina husdjur (Smith 2016) och att förväntningarna på vården ökar (Lovell & Lee 2013) blir arbetet för leg. djursjukskötare alltmer krävande. Djurhälsopersonal måste förhålla sig till flera aspekter, inte bara patienten utan även lagar och regler kring vad som är acceptabelt lidande att utsätta djuret för samt djurägarens krav och önskemål. Resultat från tidigare studier visade att individer som exponeras för lidande har stor risk att utveckla empatitrötthet (Killian 2008; Lovell & Lee 2013; Ganeti et al. 2025). Dessa resultat överensstämmer med resultaten från undersökningen i detta arbete där många respondenter uppvisade symtom på empatitrötthet. De som aldrig upplevt negativa symtom kopplade till arbetet, exempelvis oro eller sömnbesvär, upplevde att det aldrig, sällan eller ibland var emotionellt belastande att hantera svårt sjuka djur, och ingen inom denna grupp upplevde att det ofta eller alltid var emotionellt belastande. Resultatet visar på ett uppskattat samband mellan exponering för lidande och empatitrötthet, vilket ligger i linje med tidigare studier. Dessa data måste tolkas med försiktighet eftersom det i frågan inte går att urskilja huruvida symtomen är ett resultat av emotionellt belastande situationer, eller orsakade av andra omständigheter som exempelvis hög arbetsbelastning. Det ställdes ingen fråga om hur ofta respondenterna hanterade svårt sjuka djur. Det kan vara så att de som inte upplever det som emotionellt belastande att hantera svårt sjuka djur inte hanterar dessa patienter. En vidare hypotes är att det är mängden svårt sjuka djur som en individ behöver hantera som kan orsaka emotionell belastning och i sin tur ge negativa effekter på den psykosociala hälsan. Resultat från tidigare studier visade att individer som exponeras för lidande har stor risk att utveckla empatitrötthet (Killian 2008; Lovell & Lee 2013; Ganeti et al. 2025) och skulle kunna stödja denna hypotes.

Majoriteten av respondenterna svarade att det ibland kan vara emotionellt belastande att hantera svårt sjuka djur. Enkäten bestod endast av en fråga som handlade om hantering av svårt sjuka djur, vilket gör det svårt att förklara sambandet mellan när det kan vara emotionellt belastande och när det inte är det. Detta kan sannolikt skilja sig mellan olika situationer, exempelvis när avlivning rekommenderas vid dålig prognos men djurägaren väljer att inte följa rekommendationen och vill behandla istället. Detta kan möjligen orsaka moralisk stress hos personalen och försämrad psykosocial hälsa. I en tidigare studie av Deacon och Brough (2017) påvisades ett samband mellan psykisk belastning, utbrändhet och exponering för lidande. Detta kan visa på att det är emotionellt belastande att se en patient lida och känna empati för patienten, men det kan även sannolikt bero på att det är emotionellt belastande att känna empati för djurägaren och ge stöd i situationer där djurägaren är ledsen och känner oro för sitt sällskapsdjur. För att kunna urskilja när det är emotionellt belastande att hantera

svårt sjuka djur behövs en framtida studie utföras med fokus på just det. Förslagsvis en intervjustudie riktat mot leg. djursjukskötare på olika avdelningar.

5.2.3 Påverkan på den psykosociala hälsan vid utförandet av avlivning

En tidigare studie av Deacon och Brough (2017) såg en indikation mellan belastning på den psykosociala hälsan och avlivning av djur med dålig prognos. Förvånande nog kunde inte samma indikation ses vid avlivning av djur med god prognos. Deacon och Brough (2017) diskuterade kring det överraskande resultatet och kom fram till att den främsta emotionella belastningen från avlivningar kanske uppstår från antal avlivningar per dag, inte anledningen bakom avlivningen. Merparten av respondenterna i denna studie svarade att de känner sig lättade att djuret inte lider längre efter en avlivning. Flertalet fritextsvar belyste att de upplevde lättnad när ett svårt sjukt djur med dålig prognos avlivades, men att de blev nedstämda och upplevde det som emotionellt belastande när djur med god prognos och chans till förbättring avlivades. Detta motsätter resultatet från studien av Deacon och Brough (2017) då föreliggande undersökning inte kommit fram till samma slutsats där belastning beror på antalet avlivningar. Resultatet från föreliggande studie kunde se ett samband mellan upplevd emotionell belastning, vilken prognos patienten hade och anledningen bakom avlivningen som påverkar den psykosociala hälsan hos leg. djursjukskötare. Skillnaderna mellan resultaten kan bero på kulturella variationer då studien av Deacon och Brough (2017) är utförd i Australien. Det är möjligt att när avlivning erbjuds kan det skilja sig mellan länderna, där de i Australien eventuellt kan anse att djuret måste vara sjukare för att erbjuda avlivning jämfört med i Sverige. Det går inte heller att utesluta att de som utförde avlivningar i studien av Deacon och Brough (2017) kan ha utvecklat en anknytning till de djur med dålig prognos som avlivades vilket kan ha ökat belastningen på den psykosociala hälsan.

Frågan om respondenternas känslor efter en utförd avlivning var den fråga som fick flest fritextsvar. Där de som utförde avlivningar dagligen var den grupp som skrev flest fritextsvar. Detta kan tolkas som att respondenterna hade många åsikter och känslor kring avlivning som krävde mer nyansering än vad förbestämda svarsalternativ kunde ge. I fritextsvaren framstod det att de flesta respondenterna generellt var lättade för djuret som slapp lida efter avlivning, men ledsna för djurägarna. Således framstår det i denna undersökning som att djurägarens sorg är en stor del i vad som orsakar emotionell belastning för leg. djursjukskötare vid avlivningar. Detta resultat understryker vikten av resultatet från en tidigare studie av Martin et al. (2004) där djurägare ansåg att djurhälsopersonal bör vara utbildade i att bemöta deras känslor vid en avlivning. En annan situation respondenterna i denna studie upplevde som mer emotionellt belastande än andra var i de fall de utvecklat en anknytning till djuret som avlivades, vilket överensstämmer med tidigare forskning (Black et al. 2011). Ytterst lite förekom om leg. djursjukskötare i relation till avlivning i litteraturen. Vidare forskning med djupare undersökning och större studiepopulation behövs för att kunna bättre förstå och dra generella

slutsatser kring hur leg. djursjukskötares psykosociala hälsa påverkas av att utföra avlivningar.

5.2.4 Stöd på arbetsplatsen

Angående frågan om det finns stöd att tillgå från arbetsplatsen eller kollegor efter emotionellt belastande situationer, upplevde majoriteten av respondenterna i enkäten att det delvis fanns stöd att tillgå på arbetet. Ett väntat resultat var att de allra flesta upplevde att det främsta stödet fanns att tillgå hos kollegor. Som Harvey och Cameron (2020) har belyst så behövs professionellt stöd för lyckad bearbetning av traumatiska händelser och att stöd från vänner och familj inte är tillräckligt. Vid jämförelse av stöd från vänner och familj eller kollegor, kan kollegor tänkas ha bättre förståelse och mer empati då de arbetar på samma arbetsplats och ställs inför liknande situationer.

Bristande stöd i relation till hög arbetsbelastning har visat sig öka risken för utmattningssyndrom och ökad vilja att byta arbetsplats (Kimber & Gardner 2016). Det har även visats att bristfälligt stöd i sin tur kan leda till ökad arbetsbelastning och i förlängningen ett minskat engagemang för arbetsplatsen (Bakker et al. 2005). Resultat från denna studie bekräftar tidigare forskning där bristande stöd orsakar hög arbetsbelastning. Störst andel av respondenterna som upplevde bristande tillgång till stöd efter belastande situationer kände i större utsträckning hög arbetsbelastning. Anledningen till varför många upplevde bristande stöd kan bero på att det finns begränsat med forskning på leg. djursjukskötare varvid det saknas en formulerad strategi kring hur stöd ska erbjudas på en arbetsplats. Stöd som arbetsplatser kan erbjuda är samtalsstöd exempelvis hos psykolog, för att ge uttryck till känslor som djurhälsopersonalen upplevt efter emotionellt belastande situationer. Att erbjuda stöd åt sina anställda kan gynna arbetsplatsen i längden då detta kan minska arbetsbelastningen vilket kan leda till mindre sjukfrånvaro, mer engagemang för arbetet och att färre väljer att byta arbetsplats.

6. Konklusion

Den psykosociala hälsan hos leg. djursjukskötare är ett viktigt ämne som saknar tidigare forskning i Sverige. Den här studien syftade till att bidra med kunskap om den psykosociala hälsan hos kliniskt aktiva leg. djursjukskötare i Sverige.

En stor andel av respondenterna i denna studie upplevde en hög arbetsbelastning vilket under lång tid med för lite återhämtning kan påverka den psykosociala hälsan negativt. Studien visade på ett bristande stöd från arbetsplatsen efter emotionellt belastande situationer och arbetsuppgifter vilket kan leda till ångest och utmattningssyndrom. Leg. djursjukskötare som deltog i studien uppvisade att det kan vara emotionellt belastande att hantera svårt sjuka djur men i vilken utsträckning kan inte fastställas i denna studie på grund av enkätens utformning. De flesta respondenterna upplevde även symtom som överensstämmer med de för utmattningssyndrom och empatitrötthet vilket kan vara en följd av att ständigt exponeras för patienter som lider och det kan i sin tur ge negativa effekter på den psykosociala hälsan. Utförandet av avlivningar hanterades generellt bra emotionellt och de flesta kände lättnad över att djuret inte lider längre men de kunde även uppleva nedstämdhet och att det var emotionell belastande att utföra avlivning av djur med god prognos. Studien visade på ett uppskattat samband mellan när det är emotionellt belastande att utföra avlivningar, anledningen bakom och vilken prognos djuret hade vilket kan bidra till ogynnsamma konsekvenser på den psykosociala hälsan. En positiv aspekt som studien visade var att de flesta leg. djursjukskötare var nöjda med sitt yrkesval och skulle välja samma yrkesbana igen.

Mycket av resultaten som presenteras kan bekräftas med tidigare studier men det finns en betydande lucka i forskningen kring den psykosociala hälsan hos svenska leg. djursjukskötare. Fler studier hade behövts för att undersöka hur djurägares sorg påverkar den emotionella belastningen hos leg. djursjukskötare vid avlivningar. Det behövs även fler studier för att klargöra om när hanteringen av svårt sjuka djur är hanterbar, och när det blir emotionellt belastande. Mot bakgrund av de många beskrivande fritextsvar som erhöles i enkäten, framstår det som att respondenterna i studien har en stor vilja att lyfta frågor kring och prata om deras psykosociala hälsa på arbetet. Studiens resultat bidrar med viktiga upplysningar om den psykosociala hälsan hos leg. djursjukskötare och många frågor har aktualiserats som kräver mer forskning. Förslag på framtida forskning är hur leg. djursjukskötare påverkas av att hantera djurskyddsfall men även om avdelning, arbetstider, bemanning och vilken typ av djurslag personen arbetar med spelar roll i den psykosociala hälsan. Sett till studiepopulationen på 177 respondenter kan inte generella slutsatser dras, men studien har tillfört relevant kunskap om var fokuset bör ligga för vidare forskning om den psykosociala hälsan hos leg. djursjukskötare i Sverige.

Referenser

- Arkow, P., Boyden, P. & Patterson-Kane, E. (2011). *Practical Guidance for the Effective Response by Veterinarians to Suspected Animal Cruelty, Abuse and Neglect*.
<https://ebusiness.avma.org/Files/ProductDownloads/AVMA%20Suspected%20Animal%20Cruelty.pdf>
- Arkow, P. (2015). Recognizing and responding to cases of suspected animal cruelty, abuse, and neglect: what the veterinarian needs to know. *Veterinary Medicine: Research and Reports*, 6, 349–359. <https://doi.org/10.2147/VMRR.S87198>
- Arbetsmiljöverket (2025). *Förebygg ohälsosam arbetsbelastning*.
<https://www.av.se/halsa-och-sakerhet/organisatorisk-och-social-arbetsmiljo/forebygg-ohalsosam-arbetsbelastning/> [2025-03-03]
- Bakker, A.B., Le Blanc, P.M. & Schaufeli, W.B. (2005). Burnout contagion among intensive care nurses. *Journal of Advanced Nursing*, 51 (3), 276–287.
<https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2005.03494.x>
- Bartram, D.J., Yadegarfar, G. & Baldwin, D.S. (2009). A cross-sectional study of mental health and well-being and their associations in the UK veterinary profession. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 44 (12), 1075–1085.
<https://doi.org/10.1007/s00127-009-0030-8>
- Bemister-Bourret, K. & Tawfik, M. (2023). Record, Recall, Reflect: A Qualitative Examination of Compassion Fatigue in Toronto Zoo Staff. *Journal of Zoological and Botanical Gardens*, 4 (2), 413–426. <https://doi.org/10.3390/jzbg4020031>
- Black, A.F., Winefield, H.R. & Chur-Hansen, A. (2011). Occupational Stress in Veterinary Nurses: Roles of the Work Environment and Own Companion Animal. *Anthrozoös*, 24 (2), 191–202.
<https://doi.org/10.2752/175303711X12998632257503>
- Bujacz, A., Rudman, A., Gustavsson, P., Dahlgren, A. & Tucker, P. (2021). Psychosocial working conditions of shiftworking nurses: A long-term latent transition analysis. *Journal of Nursing Management*, 29 (8), 2603–2610.
<https://doi.org/10.1111/jonm.13430>
- Choe, K., Kang, Y. & Park, Y. (2015). Moral distress in critical care nurses: a phenomenological study. *Journal of Advanced Nursing*, 71 (7), 1684–1693.
<https://doi.org/10.1111/jan.12638>
- Deacon, R.E. & Brough, P. (2017). Veterinary nurses' psychological well-being: The impact of patient suffering and death. *Australian Journal of Psychology*, 69 (2), 77–85. <https://doi.org/10.1111/ajpy.12119>
- Eiroa-Orosa, F.J. (2020). Understanding Psychosocial Wellbeing in the Context of Complex and Multidimensional Problems. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17 (16), 5937.
<https://doi.org/10.3390/ijerph17165937>

- EU-OSHA (u.å.). *Psychosocial risks and mental health at work*.
<https://osha.europa.eu/en/themes/psychosocial-risks-and-mental-health> [2025-03-03]
- Fackförbundet Pro (2024). *Upplever du emotionell belastning?*.
<https://proliitto.fi/sv/upplever-du-emotionell-belastning> [2025-04-06]
- Fackförbundet Naturvetarna (2023). *Jobb för djurutbildade*.
<https://www.naturvetarna.se/rad-och-stod/arbetsmarknad/djur/> [2025-03-03]
- Folkhälsomyndigheten (2022). *Stress och stresshantering*.
<https://dinpsykiskahalsa.se/artiklar/nar-livet-kanns-jobbigt/stress/> [2025-04-01]
- Folkhälsomyndigheten (2024). *Vad är psykiskt välbefinnande?*
<https://dinpsykiskahalsa.se/artiklar/vad-ar-psykisk-halsa/vad-ar-psykiskt-valbefinnande/> [2025-03-30]
- Foote, A. (2020). Moral distress, compassion fatigue and burn-out in veterinary practice. *The veterinary nurse*, 11 (7), 292–295. <https://doi.org/10.12968/vetn.2020.11.7.292>
- Foote, A. (2023). Burnout, compassion fatigue and moral distress in veterinary professionals. *The Veterinary Nurse*, 14 (2), 90–99.
<https://doi.org/10.12968/vetn.2023.14.2.90>
- Försäkringskassan (2025). *Statistik inom området sjuk – sjukpenning och rehabiliteringspenning*. Försäkringskassan.
<https://www.forsakringskassan.se/statistik-och-analys/sjuk/statistik-inom-området-sjuk---sjukpenning-och-rehabiliteringspenning> [2025-03-31]
- Ganeti, D.D., Fufa, B.D., Kebede, E.B., Seid, S.S., Ilala, B.W., Benti, N.B. & Belachew, Y.B. (2025). Compassion fatigue and associated factors among nurses working in Jimma Zone public hospitals, southwest Ethiopia: A facility based cross-sectional study. *PLOS ONE*, 20 (1), e0312400.
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0312400>
- Gerwolls, M.K. & Labott, S.M. (1994). Adjustment to the Death of a Companion Animal. *Anthrozoös*, 7 (3), 172–187. <https://doi.org/10.2752/089279394787001826>
- Gosselin, E., Bourgault, P. & Lavoie, S. (2016). Association between job strain, mental health and empathy among intensive care nurses. *Nursing in Critical Care*, 21 (3), 137–145. <https://doi.org/10.1111/nicc.12064>
- Harvey, L.C. & Cameron, K.E. (2020). Stress and compassion fatigue in veterinary nurses in New Zealand. *The Veterinary Nurse*, 11 (1), 42–46.
<https://doi.org/10.12968/vetn.2020.11.1.42>
- Hayes, G.M., LaLonde-Paul, D.F., Perret, J.L., Steele, A., McConkey, M., Lane, W.G., Kopp, R.J., Stone, H.K., Miller, M. & Jones-Bitton, A. (2020). Investigation of burnout syndrome and job-related risk factors in veterinary technicians in specialty teaching hospitals: a multicenter cross-sectional study. *Journal of Veterinary Emergency and Critical Care*, 30 (1), 18–27. <https://doi.org/10.1111/vec.12916>

- Heuven, E., Bakker, A.B., Schaufeli, W.B. & Huisman, N. (2006). The role of self-efficacy in performing emotion work. *Journal of Vocational Behavior*, 69 (2), 222–235. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2006.03.002>
- Jordbruksverket (2021). *Djursjukskötare och djursjukskötarstudenter*. <https://jordbruksverket.se/djur/personal-inom-djurens-halso--och-sjukvard/att-arbeta-inom-djurens-halso--och-sjukvard/djursjukskotare-och-djursjukskotarstudenter#djursjukskotare> [2025-03-03]
- Jordbruksverket (2023). *Djurvårdare*. <https://jordbruksverket.se/djur/personal-inom-djurens-halso--och-sjukvard/att-arbeta-inom-djurens-halso--och-sjukvard/djurvardare> [2025-04-01]
- Jordbruksverket (2024). *Journalföring, intygsskrivning, tystnadsplikt, delegering och rapportering*. <https://jordbruksverket.se/djur/personal-inom-djurens-halso--och-sjukvard/journalforing-intygsskrivning-tystnadsplikt-delegering-och-rapportering> [2025-03-03]
- Killian, K.D. (2008). Helping Till It Hurts? A Multimethod Study of Compassion Fatigue, Burnout, and Self-Care in Clinicians Working With Trauma Survivors. *Traumatology (Tallahassee, Fla.)*, 14 (2), 32–44. <https://doi.org/10.1177/1534765608319083>
- Kimber, S. & Gardner, D. (2016). Relationships between workplace well-being, job demands and resources in a sample of veterinary nurses in New Zealand. *New Zealand Veterinary Journal*, 64 (4), 224–229. <https://doi.org/10.1080/00480169.2016.1164092>
- Kipperman, B., Morris, P. & Rollin, B. (2018). Ethical dilemmas encountered by small animal veterinarians: characterisation, responses, consequences and beliefs regarding euthanasia. *Veterinary Record*, 182 (19), 548–548. <https://doi.org/10.1136/vr.104619>
- Kogan, L.R. & Cooney, K.A. (2023). Defining a “Good Death”: Exploring Veterinarians’ Perceptions of Companion Animal Euthanasia. *Animals*, 13 (13), 2117. <https://doi.org/10.3390/ani13132117>
- Lovell, B.L. & Lee, R.T. (2013). Burnout and health promotion in veterinary medicine. *The Canadian Veterinary Journal*, 54 (8), 790–791. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3711171/>
- Lloyd, C. & Champion, D.P. (2017). Occupational stress and the importance of self-care and resilience: focus on veterinary nursing. *Irish Veterinary Journal*, 70 (1), 30–30. <https://doi.org/10.1186/s13620-017-0108-7>
- Martin, F., Ruby, K.L., Deking, T.M. & Taunton, A.E. (2004). Factors associated with client, staff, and student satisfaction regarding small animal euthanasia procedures at a veterinary teaching hospital. <https://doi.org/10.2460/javma.2004.224.1774>
- Mirzaei Maghsud, A., Abazari, F., Miri, S. & Sadat Nematollahi, M. (2020). The effectiveness of empathy training on the empathy skills of nurses working in intensive care units. *Journal of Research in Nursing*, 25 (8), 722–731. <https://doi.org/10.1177/1744987120902827>

- Myndigheten för arbetsmiljökunskap (2020). *Psykosocial arbetsmiljö - hälsa och välbefinnande*. (Kunskapssammanställning 2020:5). <https://mynak.se/wp-content/uploads/2021/12/psykosocial-arbetsmiljo-halsa-och-valbefinnande-kunskapssammanstallning-2021-12.pdf> [2025-04-08]
- Nationalencyklopedin (u.å). *Empati*. <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/empati> [2025-03-28]
- Nickels, B.M. & Feeley, T.H. (2018). Breaking Bad News in Veterinary Medicine. *Health Communication*, 33 (9), 1105–1113. <https://doi.org/10.1080/10410236.2017.1331309>
- Rollin, B.E. (2011). Euthanasia, Moral Stress, and Chronic Illness in Veterinary Medicine. *Veterinary Clinics of North America: Small Animal Practice*, 41 (3), 651–659. <https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2011.03.005>
- Serpell, J.A. (2004). Factors influencing human attitudes to animals and their welfare. *Animal Welfare*, 13 (S1), S145–S151. <https://doi.org/10.1017/S0962728600014500>
- SFS 1977:1160. *Arbetsmiljölagen*. Arbetsmarknadsdepartementet ARM
- SFS 2018:1192. *Djurskyddslagen*. Landsbygds- och infrastrukturdepartementet RSL
- Shaw, J.R. & Lagoni, L. (2007). End-of-Life Communication in Veterinary Medicine: Delivering Bad News and Euthanasia Decision Making. *Veterinary Clinics of North America: Small Animal Practice*, 37 (1), 95–108. <https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2006.09.010>
- Smith, N. (2016). A questionnaire based study to assess compassion fatigue in UK practising veterinary nurses. *The veterinary nurse*, 7 (7), 418–425. <https://doi.org/10.12968/vetn.2016.7.7.418>
- Svenska akademins ordböcker (2015). Resiliens. <https://svenska.se/saol/?id=2462795&pz=7> [2025-05-28]
- Svensk MeSH (u.å). *Empatirötthet*. <https://mesh.kib.ki.se/term/D000068376/compassion-fatigue> [2025-03-29]
- SVF (2020). *Riktlinje om avlivningar som behandlingsalternativ*. <https://www.svf.se/media/ivifxtsu/avlivning-som-behandlingsalternativ.pdf>
- Taylor, N. & Signal, T.D. (2005). Empathy and attitudes to animals. *Anthrozoös*, 18 (1), 18–27. <https://doi.org/10.2752/089279305785594342>
- Van Hooser, J.P., Pekow, C., Nguyen, H.M., D’Urso, D.M., Kerner, S.E. & Thompson-Iritani, S. (2021). Caring for the Animal Caregiver—Occupational Health, Human-Animal Bond and Compassion Fatigue. *Frontiers in Veterinary Science*, 8. <https://doi.org/10.3389/fvets.2021.731003>
- Wallace, J.E. (2017). Burnout, coping and suicidal ideation: An application and extension of the job demand-control-support model. *Journal of Workplace Behavioral Health*, 32 (2), 99–118. <https://doi.org/10.1080/15555240.2017.1329628>
- White, B., Yeung, Polly, Chilvers, B. Louise & O’Donoghue, K. (2021). Reducing the “cost of caring” in animal-care professionals: Social work contribution in a

- pilot education program to address burnout and compassion fatigue. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 31 (7), 828–847.
<https://doi.org/10.1080/10911359.2020.1822249>
- Williams, J.M., Wauthier, L., Spca, S. & Knoll, M. (2022). Veterinarians' experiences of treating cases of animal abuse: An online questionnaire study. *Veterinary Record*, 191 (11), e1975. <https://doi.org/10.1002/vetr.1975>
- Yoder, E.A. (2010). Compassion fatigue in nurses. *Applied Nursing Research*, 23 (4), 191–197. <https://doi.org/10.1016/j.apnr.2008.09.003>
- 1177 (2023a). *Stress*. <https://www.1177.se/liv--halsa/stresshantering-och-somn/stress/> [2025-03-28]
- 1177 (2023b). *Utmattningssyndrom*. <https://www.1177.se/sjukdomar--besvar/hjarna-och-nerver/utmattningssyndrom/> [2025-03-28]

Tack!

Till att börja med vill vi tacka alla som tog sig tid att svara på vår enkät, utan er hade vi aldrig kunnat genomföra det här arbetet. Vi vill även tacka vår handledare, Malin Wolters för engagemang och bra handledning. Vi vill också tacka Katrin Lindroth för all hjälp med enkäten och idén till arbetet. Slutligen vill vi tacka vår skrivgrupp som hjälpt oss vidare i arbetet genom feedback och stöd.

Bilaga 1

Introduktion

Vi är två studenter på djursjukskötarprogrammet vid Sveriges lantbruksuniversitet i Uppsala som för närvarande genomför ett självständigt arbete inom djuromvårdnad. Vår studie syftar till att undersöka den psykosociala hälsan hos legitimerade djursjukskötare i Sverige samt hur de påverkas av emotionellt belastande arbetsuppgifter, såsom avlivning, omvårdnad av svårt sjuka djur och hög arbetsbelastning.

Denna enkät vänder sig till kliniskt verksamma legitimerade djursjukskötare i Sverige och beräknas ta cirka 10 minuter att besvara. Enkäten består av 11-15 frågor med 4 delar.

Observera att beroende på dina svar kan du få olika följdfrågor, vilket innebär att frågornas nummer inte alltid kommer att följa en strikt ordning. Det är därför möjligt att du först svarar på fråga 4 och sedan på fråga 6, exempelvis.

Del 1: Arbetsliv (3-4 frågor)

Del 2: Arbetsbelastning (3-4 frågor)

Del 3: Emotionell belastning (3-5 frågor)

Del 4: Avlivning (2 frågor)

Enkätsvaren går inte att koppla till enskilda personer, all insamlad data hanteras i enlighet med GDPR. Samtliga svar kommer att raderas efter avslutad studie.

Vi uppskattar er medverkan och är tacksamma för att ni tar er tid att delta!

Del 1 – Arbetsliv

Fråga 1. Hur länge har du arbetat som legitimerad djursjukskötare i klinikmiljö?

- ☐ 0-1 år
- ☐ 2-4 år
- ☐ 5-10 år
- ☐ 11-20 år
- ☐ 21 + år
- ☐ Jag har aldrig arbetat kliniskt som legitimerad djursjukskötare

Fråga 2. Hur nöjd är du med ditt yrkesval som legitimerad djursjukskötare?

- ☐ *Mycket nöjd* – jag är mycket nöjd med mitt yrkesval.
- ☐ *Nöjd* - jag är nöjd med mitt yrkesval.

- *Varken nöjd eller missnöjd* - jag har varken en positiv eller negativ känsla inför mitt yrkesval.
- *Missnöjd* - jag är missnöjd med mitt yrkesval.
- *Mycket missnöjd* - jag är mycket missnöjd med mitt yrkesval.

Fråga 3. Om du hade möjlighet att göra om ditt yrkesval, skulle du återigen välja att arbeta som kliniskt verksam legitimerad djursjukskötare?

- *Ja, definitivt* - jag skulle definitivt välja att bli legitimerad djursjukskötare igen.
- *Ja, troligtvis* - jag skulle mest troligt välja att bli legitimerad djursjukskötare igen.
- *Osäker* - jag är osäker på om jag skulle välja samma yrkesväg igen.
- *Nej, troligtvis inte* - jag skulle troligtvis inte välja att bli legitimerad djursjukskötare igen.
- *Nej, definitivt inte* - jag skulle inte välja att bli legitimerad djursjukskötare igen.
- *Annat (kom ihåg att inte skriva något som kan kopplas till dig som person eller arbetsplats):*

Fråga 4. Varför är du inte nöjd med ditt yrkesval som legitimerad djursjukskötare? (Flera svar möjliga)

- På grund av hög arbetsbelastning.
- På grund av att det är för emotionellt belastande.
- På grund av att jag är missnöjd med lönen.
- På grund av dålig arbetsmiljö.
- På grund av dåliga utvecklingsmöjligheter.
- *Annat (kom ihåg att inte skriva något som kan kopplas till dig som person eller arbetsplats):*

Del 2 – Arbetsbelastning

Fråga 5. Hur skulle du beskriva din upplevda arbetsbelastning?

- *Mycket låg* - jag har mycket lite att göra och känner mig inte överbelastad.
- *Låg* - jag har en hanterbar mängd arbete och känner mig inte överbelastad.
- *Lagom* - Jag har ett balanserat antal uppgifter och känner att jag kan hantera arbetsbelastningen.
- *Hög* - jag har många uppgifter att göra och känner mig ofta överbelastad.
- *Mycket hög* - jag har för mycket att göra och känner mig konstant överbelastad.

Fråga 6. Varför känner du en hög arbetsbelastning? (Flera svar möjliga)

- Personalbrist
- Dålig struktur i fördelning av arbetsuppgifter
- Låg arbetsvilja hos mig själv eller kollegor

- För hög press från ledning
- Annat (*kom ihåg att inte skriva något som kan kopplas till dig som person eller arbetsplats*):

Fråga 7. Har du upplevt någon/några av följande symtom kopplat till ditt arbete? (Flera svar möjliga)

- Sömnbesvär
- Trötthet
- Huvudvärk
- Lättirriterad
- Koncentrationssvårigheter
- Nedstämdhet
- Oro
- Magproblem
- Jag har inte upplevt några symtom på stress kopplat till mitt arbete.
- Annat (*tänk på att inte skriva något som kan kopplas till dig som person eller arbetsplats*):

Fråga 8. Hur ofta känner du dig stressad över jobbrelaterade saker utanför arbetstid?

- *Aldrig* - jag upplever aldrig jobbrelaterad stress utanför arbetstid.
- *Sällan* - jag upplever sällan jobbrelaterad stress utanför arbetstid.
- *Ibland* - jag upplever ibland jobbrelaterad stress utanför arbetstid.
- *Ofta* - jag upplever ofta jobbrelaterad stress utanför arbetstid.
- *Alltid* - jag upplever alltid jobbrelaterad stress utanför arbetstid.
- Annat (*tänk på att inte skriva något som kan kopplas till dig som person eller arbetsplats*):

Del 3 – Emotionell belastning

Informationstext:

Som legitimerad djursjukskötare kan ditt arbete ibland innebära att du ställs inför svåra och känslomässigt belastande situationer. Att vara med om att se ett djur lida, eller inte kunna rädda dem trots dina bästa ansträngningar, kan påverka ditt välmående och leda till stress, oro och/eller känslomässig utmattning.

Det är dessa typer av situationer vi menar med “emotionellt belastande”.

Fråga 9. Hur ofta upplever du att det är emotionellt belastande att hantera svårt sjuka djur?

- *Aldrig* - jag upplever aldrig att det är emotionellt belastande.
- *Sällan* - jag upplever sällan att det är emotionellt belastande.
- *Ibland* - jag upplever ibland att det är emotionellt belastande.

- *Ofta* - jag upplever ofta att det är emotionellt belastande.
- *Alltid* - jag upplever alltid att det är emotionellt belastande.

Fråga 10. Hur ofta upplever du att det är emotionellt belastande att hantera svårt skadade djur?

- *Aldrig* - jag upplever aldrig att det är emotionellt belastande.
- *Sällan* - jag upplever sällan att det är emotionellt belastande.
- *Ibland* - jag upplever ibland att det är emotionellt belastande.
- *Ofta* - jag upplever ofta att det är emotionellt belastande.
- *Alltid* - jag upplever alltid att det är emotionellt belastande.

Fråga 11. Upplever du att det finns stöd att tillgå på din arbetsplats efter situationer som du upplevt som emotionellt belastande? *Exempel på stöd kan vara återkoppling/debriefing eller samtal med en chef/kollega.*

- *Stämmer inte alls* - jag upplever inte att det finns stöd att tillgå.
- *Stämmer delvis* - jag upplever att det delvis finns stöd att tillgå.
- *Ingen uppfattning* - jag har ingen uppfattning om det finns stöd att tillgå.
- *Stämmer ganska bra* - Jag upplever att det finns ganska bra stöd att tillgå.
- *Stämmer helt* - jag upplever att det finns mycket bra stöd att tillgå.

Fråga 12. Varifrån upplever du att stödet på din arbetsplats kommer från?

- Stödet kommer främst från närmsta chef eller annan ansvarig.
- Stödet kommer främst från kollegor.
- Stödet finns främst att tillgå via koncern/företag.
- Annat (*kom ihåg att inte skriva något som kan kopplas till dig som person eller arbetsplats*):

Fråga 13. Upplever du att det stödet du får av din arbetsplats är tillräcklig efter emotionellt belastande situationer?

- *Stämmer inte alls* - jag upplever inte att stödet jag får är tillräckligt.
- *Stämmer delvis* - jag upplever att stödet delvis är tillräckligt.
- *Ingen uppfattning* - jag har ingen uppfattning om stödet är tillräckligt.
- *Stämmer ganska bra* - jag upplever att stödet är ganska tillräckligt.
- *Stämmer helt* - jag upplever att stödet är tillräckligt.

Del 4 – Avlivning

Fråga 14. Hur ofta utför du avlivningar av djur?

- *Dagligen* - en eller flera gånger per dag
- *Ofta* - några gånger per vecka
- *Ibland* - några gånger per månad
- *Sällan* - några gånger per år

- *Aldrig* - men jag är ofta involverad i processen (t.ex. lägger PVK, assisterar).
- *Aldrig* - jag är aldrig involverad i avlivningar av djur.

Fråga 15. Finns det någon anledning till varför du själv inte utför avlivningar? (flera svar möjliga)

- Endast veterinärer utför avlivningar på min arbetsplats.
- Jag upplever det som emotionellt belastande.
- Jag vill inte svara.
- Jag har inte delegering för avlivning.
- Annat (*tänk på att inte skriva något som kan kopplas till dig som person eller arbetsplats*):

Fråga 16. Vilket av följande stämmer bäst in på dina känslor efter att du har utfört en avlivning?

- Jag känner mig lättad över att djuret inte lider längre.
- Jag känner mig nedstämd men kan hantera det.
- Jag känner mig emotionellt dränerad.
- Jag undviker att tänka på det efteråt.
- Annat (*kom ihåg att inte skriva något som kan kopplas till dig som person eller arbetsplats*):

Tack för att du tagit dig tid att svara på vår enkät. Dina svar är värdefulla och kommer att bidra till en bättre förståelse av hur emotionellt belastande arbetsuppgifter påverkar den psykosociala hälsan hos legitimerade djursjukskötare.

Om du har några frågor eller funderingar kring studien är du välkommen att kontakta oss på lals0004@stud.slu.se eller på hakn003@stud.slu.se

Tack igen för ditt deltagande!

Vänliga hälsningar,
Hanna Karlsson och Linnéa Lindfors
Studenter på Djursjukskötarprogrammet,
Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU kan publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver i sådana fall godkänna publiceringen. I samband med att du godkänner publicering kommer SLU även att behandla dina personuppgifter (namn) för att göra arbetet sökbart på internet. Du kan närsomhelst återkalla ditt godkännande genom att kontakta biblioteket.

Även om du väljer att inte publicera arbetet eller återkallar ditt godkännande så kommer det arkiveras digitalt enligt arkivlagstiftningen.

Du hittar länkar till SLU:s publiceringsavtal och SLU:s behandling av personuppgifter och dina rättigheter på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>

☒ JA, jag, Hanna Karlsson har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

☒ JA, jag, Linnéa Lindfors har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

☐ NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

☐ Föreliggande arbete ska publiceras med 12 månaders fördröjning av fulltexten (tillfälligt läsningsembargo). Därefter ger jag/vi härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.